

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Explicatio in epistolas et evangelia, quae tot anno cantantur - Cod. Ettenheim-Münster 164

Erndlin, Joachim

[S.l.], 1624-1638

Dominica IV.

[urn:nbn:de:bsz:31-114264](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-114264)

Synopsis et Nexus

~~120~~
129

~~Leidit Stapletony Anica q aduent. Costar. i. h. d. e.
qui de addit hos regna subinde eripi ob delicta
ho verby procurante Pontio, deinde n' esse deya
e. d. operarijs in vinea p'ni ex verby Patriarcha.
ad a. Galilea @ qui plura uollet uideat Deshaer
Kopperstem, op'at' in hoc Anica, Polet. in Lucam
Salnerone' tom 4. Gord' am in indice Phesauri S.
Th. 1. p. 9. 73. a. 5. et 6. 20. 22. 9. 128. a. 3.
et 9. 101. 12. 1. et 2. et 9. 182. a. 6. m. 3. p. 9. 1.
a. 15. et 9. et 9. 68. a. 81. et 9. 87. a. 6.~~

~~Hi' desit' doceri. R. P. et Clarissimus Professor
Joachimus Erdlin, et Sacerdos R. P. Pet. Gotthard.~~

EVANGELIUM J^a

Missa in Natali Domini.

Desumptus est hoc Euang. ex 2. c. Lucae idga
uers. 1. usq; ad uersus 14. melasine res in meru
to nam quod aduentu' sanctis in suis notis S. Lucae
epist' mather B. Virgini fuisse familiaris, et pecu
liariter deuotus, itaq; et pie creditur, ex e'ius
relate percipisse accuratius ceteris Euangelistis
nulla. m'teria ad eiusde' sanctae Virgini
personam singulariter spectata. cuiusmodi fuit
angelica saluatio, uisitatio, & Elisabeth, totus propheta
Natiuitatis Chri' praesentio eiusde' in Templo.

Summa. Euangelij et Nexus.

Narratur historia Natiuitatis Chri' descripti
loco et tempore pdictae Natiuitatis ac insup addit
qd Nati Chri' aperint angeli ad illustrandis hunc
Nati saluatoris d'itw. Ceteru' S. Lucay ideo meminit

*Missa in Natali Domini
in basylimo Joas in m
aduentu' admittit
et uisum factu' Joa
e baptizate in cam
in modo c'it'u, quod f'
rituaria' postea u' fuit
p'nam uelut d'is
p'la uer' remittit
quia n. p'nia q' r'it
ponit' p'itione, p' d'it
u' hot off' d'it'u, qui
Chri' uelut, in qui
sufficere, p'roxiu'
is p'it', qui n' t'um
In quo r'it'u uel
solit' d'it'a, eo quod in
ei applico' d'is
p'it' Joas n' f'it' p'it'
p'it' ab uel' uel q' b'it'
C'it'u. f'it'u. Jo b'it'
et uelut d'it'u
u' p'it'u' b'it'u
io, et uelut' n' m'it'
u' p'it'u' d'it'u*

76
122

Evang. 1ª missa in Natali hñi.

factus esse edicto Caesaris ut describeretur. Vtrum
orbis ut appareat Cœa et necessitas, q̄ impulit
B. Virginem, ut relicta civitate Nazareth mi-
graret in Bethleem, ad. n. conceperat verbis dñi
hñi in Nazareth, etretq̄ vicina partui merito p̄
tañeret quare quare. Locuñ mutaret cœa q̄ fuit
quid compellebatur obedire decreto Caesaris, q̄ multo
hac ratiō sibi genu, et origo B. Virginis ex egra
familia trauid, singulari. n. facienda erat professio
in loco originis, et familia.

Quasita circa sextum.

Versus 1us Factu' est in illis diebus, exyt e-
Ihu' ut describeretur orbis urgu

naritur. p̄ an per verba q̄n diebus illis
intelligatur tempus ante eadem, an vero tem-
pus consequens Nativitatem S. Joāis n̄nulli
putant adiectu' hōc describere. versu' orbis promul-
gatu' fuisse multo antequam nasceretur S. Joāis. p̄
causa quia putant Iudæos Iudæa promulgati
obstantos fuisse ut pole quā missa venet. hñi
gerane inq̄, ideoq̄ opas fuisse teste Josepho
p. 18. Antiq. c. 1. ut Coponius in Judæam cōm-
lita adveniret ad comprehensios rebelles:

Contrarium fuit tamen q̄ Josepho haberi
hñi scribit loco citato, quem et ipse Quirinus
sua Coponius in Judæa venit ut perangeret to-
cultates eius regionis. Civis illi vero tametsi p̄
agreserent mentiones descriptiois n̄ suavitē
obstanti parendo auctoritati Pontificis Joā-
sari atq̄ ita illius suavis finē controverfia

Handwritten text on the right page, partially visible and overlapping the gutter.

Nascita circa Reptum

77
123

anque peractus e; diuersus e igr natos. Ioseph
p mulgato esse editus. Illud Augusti de. uirg
orbe describens, qd tam S. Lucas, quod Josephus
significat eodem tempore p mulgato esse editus
illud utensu peractus constat a. casus peractus
esse nato iam pae, dicente, S. Lucā ibant a. aer
de proferta ventu postquā sic ep'it editus Casarij
quod a. Coponius uenerit in Iudaea ad compri
mes, dos Iudaeos, quasi tunc rebelles titulo memi
rati, anque n' meminuit Joseph loco allegato, sed
p'p'le ait eis fuisse p'fectus furma equitum,
et uenire ad gubernanda Iudaea.

Quorūdam e. quanta fuerit ea descriptio
nulla putant ad p'to casarij describere alim
facere solam Syriam, alij describentes solū uiror,
et q'uidē solū nates familias n' u. faminas,
alij uolunt saltem p'ntum n' fuisse descriptum
p' eo cō. ea descriptio n' fuit uniuersa
orbis p'p'le, qd Romani n' fuerunt domini
totius orbis, quomodo ergo p'p'rietas actus
iurisdictionis n' uniuersū p'p'le orbis, itaqz
haec locutio unūqz orbis exploranda e per signu
ra' descripta in Iudaeionij sicut alia p'p'le
locutiones sicut de magnā parte orbis, sicut de
orbe Romanis subiecto.

Quod e. haec descriptio n' fuisse uirorū tū
sed et faminarū, cuius hor t'p'tus Graecus
in quo habetur Josephus profectus a Nazareth
in Bethleem ut describeret eam Matia uxore suā,
deinde quid opus erat si faminae describerantur

m Natali An.
y ut describeretur
reapitay, q' impali
uitate Nazareth
onepifet uerbu hū
cinea partui uerit
nubaret caā q' d
deurato Casarij, q' d
o B. Virginij ex uir
ficienda erat p'p'le
I
a Sextum.
ly dieby, ep'yt
by ut
erba qn dieby ill
ceder, an uero hū
S. Ioseph uallū
di' uirg' orbe p'p'
nascetur S. Ioseph.
et dicitur p'p'le
quā imp'neret
fuisse teste p'p'
nūqz in Iudaeionij
medios rebelles.
et p'p'le Josepho hū
quā et ipse p'p'
uenerit ut p'p'le
et illi uero hū
p'p'le n' p'p'
uenerit p'p'le
p'p'le contra uerba

78
129

Euang. 1^a Missa in Natali homini.
S. Virgines partui uicinae parere proficisci
eo tempore quo pp hoium multitudinem esse pueri
deri poterat magna fou. diffi cultatem hospitij,
et similia reru.

§ 3° et Chrus descriptus e, sibi a Baronio
in apparatus ecclesiasticae historiae p^o in de quod
eo Chron. Hilarum. l. 4. constat Iuda antiquo ho,
manoru oes cuiusq; aetate quodlibet infantes ut sepius
censeri solitos. 2° quod Iustinus orae ad Antoninu
suis profiteatur Chrum sub Cyriano descriptus fuisse
idq; apud Cyrellu orae contra Julianu, confite-
tur Iulianus Apostata idem deniq; et testatur Oro-
sius quod ait de Chro Romano consui statim ut natu
et adscriptus est.

Obiecti ut provincia Syria sub qua Iudaia
censabatur habuisse immunitatem, ut u nisi pu-
beru adscribere in tabulis censu, qui enim
illud aetatem n' attingerent haberetur in munes,
lege forma ff de censibus. Sed Baronius hanc
immunitatem postioribus temporibus primu fuisse
introducta.

Augustus 3° quid fuerit et descriptio, hinc
utrum u fuerit personaru an u. et erud. et ru-
pliciter ut intelligi illa descriptio p^o solui ideo ut
cognosceretur numerus hoium, qui erant subditi
Romano Imperio 2° ut et cognosceretur singuloru fa-
cultates idq; ideo ut pro proportione facultatu
subditi p^oferat imponi tributum, p^oterea hic pu-
tat potius facta priori uad: monetur quia p^oter
singulis uad bone in hac descriptioe. alii m p^oba utur,

Evang. 1ª Missa in Natali dñi
 acceptatur eiq³ faceret quod legenti citata loca
 utp^o videatur aliud occurrere, quod loquatur
 de eade^m descriptione de qua loquitur Evangelista
 loquitur. n. de athena Quirini in Judaea quasi
 ante in judaia fuisset, et tunc loquitur de judaia qua
 si primo difficultatibus sub Quirino circa censu^m
 d' d' d' et tñ obedientibus. fideri et p^o 3° quod Qui
 rinius dicitur in regimine Syria manserit et
 p^o Josephus descriptiones et alia gesta Quirini
 per modum vrbis completi voluerit n^o servato or
 dine temporis, sed solum significando q^o toto tempore
 administrationis egerit.

Quaritur 5° cur haec descriptio tam memora
 bilis fuerit cur historici gentiles, qui res Romana^m
 persecuti sunt, vix n^o meminerunt salutaris anno
 42 Augusti n. 74. prohle putat adu praesid^o ad
 Syria factu^m et Judaei putarent totu^m orbe^m describi
 et censeri cu^m tñ sola Syria censeretur et sic mirum
 n^o esse si auctores n^o meminerint illius descriptio
 nis et censu^m, sed hoc ego n^o aasim affirmare pra^o
 sentim, ut Evangelista dicat ep^o ista edictu^m ut de
 scriberetur orbis uniuersus. p^o 9° cu^m Bar. l. vii seu
 apud historicos illoru^m scripta n^o t^o igitur q^o ad
 eam partem que natiuitatem Chri^m concernit, et de
 Livio quide^m claru^m e^o p^o Pionia. a. commentarijs de
 siderat per quinq³ anni historiae ante, q^o 3° post Na
 tiuitatem Chri^m. Taciti vero Amalys n^o capiunt ab
 Imperio Tibery, Suetonius vero, q^o super ista scri
 psit vitas Imperatoru^m, et conuincit pace et neglecti
 ordinis accurati in tempore, et multiplici omissionis
 reru^m ad historiae plenitudinem spectantia. p^o 2° aliud
 de tñ optia Evangelii constare de descriptione et

Quarta
 ante tempore Natia
 ex ista descriptio
 p^o 9° et q^o
 p^o 10° dicitur
 Haec descriptio
 de Syria
 vel Syria p^o
 p^o 11° dicitur
 p^o 12° dicitur
 p^o 13° dicitur
 p^o 14° dicitur
 p^o 15° dicitur
 p^o 16° dicitur
 p^o 17° dicitur
 p^o 18° dicitur
 p^o 19° dicitur
 p^o 20° dicitur
 p^o 21° dicitur
 p^o 22° dicitur
 p^o 23° dicitur
 p^o 24° dicitur
 p^o 25° dicitur
 p^o 26° dicitur
 p^o 27° dicitur
 p^o 28° dicitur
 p^o 29° dicitur
 p^o 30° dicitur
 p^o 31° dicitur
 p^o 32° dicitur
 p^o 33° dicitur
 p^o 34° dicitur
 p^o 35° dicitur
 p^o 36° dicitur
 p^o 37° dicitur
 p^o 38° dicitur
 p^o 39° dicitur
 p^o 40° dicitur
 p^o 41° dicitur
 p^o 42° dicitur
 p^o 43° dicitur
 p^o 44° dicitur
 p^o 45° dicitur
 p^o 46° dicitur
 p^o 47° dicitur
 p^o 48° dicitur
 p^o 49° dicitur
 p^o 50° dicitur
 p^o 51° dicitur
 p^o 52° dicitur
 p^o 53° dicitur
 p^o 54° dicitur
 p^o 55° dicitur
 p^o 56° dicitur
 p^o 57° dicitur
 p^o 58° dicitur
 p^o 59° dicitur
 p^o 60° dicitur
 p^o 61° dicitur
 p^o 62° dicitur
 p^o 63° dicitur
 p^o 64° dicitur
 p^o 65° dicitur
 p^o 66° dicitur
 p^o 67° dicitur
 p^o 68° dicitur
 p^o 69° dicitur
 p^o 70° dicitur
 p^o 71° dicitur
 p^o 72° dicitur
 p^o 73° dicitur
 p^o 74° dicitur
 p^o 75° dicitur
 p^o 76° dicitur
 p^o 77° dicitur
 p^o 78° dicitur
 p^o 79° dicitur
 p^o 80° dicitur
 p^o 81° dicitur
 p^o 82° dicitur
 p^o 83° dicitur
 p^o 84° dicitur
 p^o 85° dicitur
 p^o 86° dicitur
 p^o 87° dicitur
 p^o 88° dicitur
 p^o 89° dicitur
 p^o 90° dicitur
 p^o 91° dicitur
 p^o 92° dicitur
 p^o 93° dicitur
 p^o 94° dicitur
 p^o 95° dicitur
 p^o 96° dicitur
 p^o 97° dicitur
 p^o 98° dicitur
 p^o 99° dicitur
 p^o 100° dicitur

Quacita Circa Textum

83
129

conga. tempore Nativitatis Christi instituit, nimirum
ex iustis archiepiscopi Romanorum, ut patet apud Tertullianum et
Irenaeum lib. 3. et quod idem falsetur Gal. Apollat.
apud Cyprianum oratione 2. contra Julianum.

Hac descriptio prima facta est prae
de Cyrenae alij legunt Cyrius, alij Quirius,
vel Quirinio sed Cyrenaeo magis congruit cum
exemplaribus Graecis.

Quaeritur 1. quare, hac descriptio vocat
a. Non dicitur quasi Judaei tunc primum et non
ante fuerint descripti et tributis Romani deder
unt illi ut videtur e apud Josephum l. 14. Antiq.
c. 8. sub consulatu Ciceronis et Antonij Pompeij
Judaeos sub iugum Romanum traxit et Romam
breui ad deum millia talentorum a Judaeis exeger
unt neque hoc semel tunc sed saepius, non temporaria
belli iustitia Pompeius a regibus et dynastiis Syriae
et Syriae sub qua continebatur, Judaea ita tu
grande pecunia vim collegit, idem fecit Gabi
nus Syriae praefectus idem ceteri per 29 annos ut
probat ex varijs auctoribus Baron. h. 2. Quae
sunt priores opiniones, quare dicta descriptio
Ariatam 1. una e Baronij putantem dici pri
ma respectu secundae sub eodem Cyrenaeo instituta
ta Romano more singulis lustrijs censendo populi
los. Altera plior e Maldonati et Pol. in Turan
idem dici facit, am quod nulla alia praesertim tam
operosa et utilis pro tota imperio praesertim e. n.
mensura tota et magis congruit comparationi textus,
cum n. 5. laus displicet edito Caesaris deprehendit

3.

atali. An
partit utata lon
ra, qual loq ubi
gus suadipite
Judaeam, qua
fur de Judae
trino circa cas
pt 3. q. an
ita manserit
gesta Quiri
dit n. prae
ado q. toto lon
tio tano man
qui res Romae
filiam, an
dolo praesi de
tu ubi describ
etur ut sic mura
illius descript
m affir mare
iustitiam dicitur
cul Bar. l. 1. r
ta n. l. 1. r
Chri convenit
ga. co mentio
ante, q. m. p.
maly, m. p.
q. super v. l. a
ites, p. r. e. r. a
multiplicis om
vobis. l. 1. r.
de deseri p. r.

Evang. 1^{ae} missa in Natali dñi
fuisse antea scriptus orbes, postea subiungit haec
descriptio. 1° Quilibet descriptio et fauet quod
quidam supra est Quirintus uocet primum
Procurotor Romanorum in epigra. Do fecit uisali
censu

Quaritur 2° a quo facta sit haec descri-
ptio, siue sunt q̄ mouent dubium 1° in textu
Graeco si habetur ea descriptio esse factam
a Cyrenaeo, sed solum a Procurotoribus. 2° quod iuxta
Joseph. 1. 14. Ant. et 18. coniunctis temporibus
Natiuitatis Christi Pharus uideatur fuisse Syriae
u^o Cyrenaeae, nam semper meminit Pharus circa
finem regimini, Herodiani in plerisque negotijs,
aduentus a Cyrenaei in meminit postquam Archi-
laus Herodij successor in epilio pulcherr. 3° quod
Terullianus 11. de carne Christi agens contra
Marcionem haereticum scribat descriptio uel et eny-
patione facta esse per Gentium Saturnianum tunc
Cyrenaeo et tñ dñi facta esse per Cyrenaeum,
sibi 1° quia ita h^{ic} uersio uulgata tamdiu in
ecclesia tolerata 2° idē testatur Joseph. cuius
uerba ledimus uers. 1° et ita ut coniungant
hos ad rases contrarias sibi, ad quam n^o q̄ de eam
a ex t. Graeco solo descriptio esse factam per
Cyrenaeum aliunde tñ probatur. Mundi. ad 2°
1° Josephum errasse Pharus n^o fuisse suum
et Quirintum, Pharus autem ambiciam: confirmat
a sua opinione partim ex Tacito partim ex
Strabone in quibus refert Caesarem Augusti
adoptiuum Filium misit esse in oriente ut bello

Quarta
nomine, et simul
ad dñi ad dñi
singulis restat d
mabent profecto
tione sit talora. S
amo et dñi
Pharus tempore
tudo ad uis ali
tudo tempore et dñi
Pharus sig. uis dñi
Pharus pro natore
tudo profecto, ex
parans dñi ad dñi
tudo de quo ag
tudo rousq. Pharus
Quirintus n^o fuit
quod ad dñi dñi
Pharus e^o et hanc
dñi tudo ponit ne
nam fuit eodē
nig simul fuit
Pharus. Terullianus
uol haereticus qui
nig habuit, uis dñi
Pharus Christi ex de
tudo Pharus pro uoca
tudo Pharus, q̄ u
Pharus fuit tudo
et Pharus esse, au
fuit facta sit Sont

Quaestio circa Textum

armenico, et simul toti orienti praerat, eiq; tan
 quam senus a dolesenti uti n. d. ageti aspuit.
 trigefimo restote datu esse Quirinium, quidem
 materie praefectus Syriae mortuo in ea oppedi
 tione Caisarum. Ex 2.º salianum in sua hystoria
 anno fr Augusti in 33. 34. 74 fulsere qdem
 Pharus tempore Christi Nati praefide Syriae sed n
 solus sed una cu ipso e Syriae praefide nas hor
 ipso tempore ut dicitur e in Syriae venerat Caisar
 Caisar eiq; rector datu ita Cyrenay, probole q. e
 Cyrenay pro maroni auctoritate decessit cam
 titulo praefidis, q promde ut maiores haberet
 pecuniae dim aut bellu eo volte Caisar Augusti
 tributus de quo agitur Judaeis indipit, et collegit
 tanquam nouus praefes hinc q. Phari n membra
 euangelista no tm Cyreni quti qui tributus alle
 gerit et indipit et haec responsione praefere q
 expeditor e et tam euangelista quod Josephi fu
 de in tuto ponit, neq; unam, hoc e exemplum
 nam teste eode Josepho et Saturninus, et Volun
 rius simul Syriae praefides fueru. ad 3.º plet
 Baro. Pertullianu in it loco agere contra mar
 cione hereticu qui n admittobat J. Iuda itaq;
 opus habuit, uti alio medio ad probanda huma
 nitate Chri ex descriptione et congru Judaeis m
 posito. 4.ºa. pro uocavit ad descriptione facta sub
 sentio Saturnino, q cu dubitaret utru Pharus natu
 esset ante finita descriptione instituta a cyreno
 uti se uocauit esse, accepit alia descriptione sequen
 tem facta sub sentio Saturnino tu Cons. Romano ut

Natali
 ca sabianis
 tio et faes
 d loceet
 pigo do
 ta sic har
 .n. in sept
 ides esse
 sta. 5.º quod
 in n. h. t. m
 ar. fulsere
 nit Phari
 alerisq; negot
 t. post qd
 nullus e. 3.º
 agno contra
 rptione et or
 jaternim
 e per Cyre
 q. tam di
 har Joseph
 et coisq; t
 ad q. n. g
 ue esse
 offendi. ad
 n. h. i. p. s
 iam. conf
 celo part
 Caisare
 in oriente

Quasita circa Textum.

87

133

et ad Herode[m] q[ui] sita[us] e[st] respon[si]s de propheti[is] nativitat[is] Chri[sti] et sita[us]e matt. in adorac[i]o[n]e Magor[um] fecit mentio[n]e[m] regnant[is] Herod[is] contra d[omi]n[u]m et su[us] contra[re]bat[ur] politica[rum] Romana[rum] et sic in hui[us] descriptione, recte, nominatur q[ui]sda[m] Syria.

Et ibant omnes ut profiterentur, inquit in civitatem suam.

34

Quaeritur 1° quare in describenda[m] s[er]mone[m] quilibet in loco ubi habitabat. respon[si]o colu[m]bae mox supra apud Judaeos ut describeret per suas quinq[ue] familias uti videtur 1° Reg. 10 et 2° Reg. 14. Ideoq[ue] Romanis et modis in Hierosolimis transire per potentibus id Judaeis, seu Romanis sponte mores Judaicos sequentibus.

Quaeritur 2° quid scilicet per civitatem suam an domus in quo quis natus erat? an metropolis illius tribus de qua quis erat? an, locus in quo est domus et sua bona habebat? an, locus in quo est erat familia caput? na[m] sunt auctores pro s[er]mone quilibet h[uius] membris ut videtur a quo Interpretat[ur].

Et ultima[m] p[ro]batione[m] esse, 1° q[ui]a, haec s[er]mone[m] re ostendit s[er]mone[m] cu[m] dicitur p[ro]fessionis Josephi in Bethleem significans aut e[st] quod e[st] de domo ac familia David, de qua cat[er]a[m] applicac[i]o[n]e[m] habet singulae suas difficultates na[m] 1° maiora habent signa quod patria Josephi et B. virginis fuerit Nazareth quod quod fuerit Bethleem, Marti n. 1° de ferib[us] Joseph, B. virgo et cognati Chri[sti] tan quod dicitur Nazarethi nulla a. huiusmodi medi[um] habemus Bethleem. 2° contra altera[m] Haec Evangelista, Qui n. ait Josephus profectum in

Quaerita, circa Nuptum.

89
135

faciat ad diuitias, ex altera i. parte deuenit
Josephum n. ignarum summi mysterij, ut Mathe
us partui uirginis, id q. et ad uitanda homina
offensione a seculo saltem imponeret, et potius in
uira mendicaret, qua si uirginis sine tali arund
to relinqueret; imo hinc illi usus, forte et par
cau fuit cur difficultus hospitibus inuenirent. Et
utramq. sententiam esse probabilem, tam in probabilitate

Quaeritur 2.º an s. Virgo senserit grauidi
ne et molestia uteri in illa aliorum grauida
um foeminarum. Et pie credi u. senserat, cui a se
grauida inquit s. aug. sermone 11. de Natuit.
s. salubri seruitate gaudebat, lumen. 4. quod
nitra se habebat p. uisus. h. u. u. poterat, et s. bern.
super illa uerba. apocalyp. signus magnus
apparuit in caelo. sola ait uirgo sine corruptio
ne concepit sine graua mine tulit sine dolo
re parturuit.

Et peperit filium suum primoge
nitum

714

Quaeritur 1.º an s. Virgo pepererit Chri
stus modo nati et consueto. Et loq. cor apud os
thoropos 1.º s. uirginis proprie et uere peperit
Christum et uicissim Christum proprie et uere nati
fuit ex s. uirgine. id. n. significat scriptura dicit
est uerba 7 Ecce uirgo concipiet, et pariet quod
uere q. et proprie concipit sed uere et proprie
peperit. Item 2.º peperit filium suum si q. proprie
et uere filius est et os est, q. proprie et uere
natus est. hinc s. las epla ad thelmoianu n. Ita m
telligenda e. ait, illa generatio singulariter n.º

Quasita circa Peptam

93
137

unde Aug. in enchiroidio ad Laur. c. 34 sine
per nascentem Christum corrumpatur uirginitatis in-
trogitas, non iam ille de uirginitate nasceretur, cuius sal-
sa quod absit de uirgine Maria nato tota constellatione
ecclesie. Obijci pt. S. Amb. n. 2° Luc ubi ait Christum
aperuisse uulnam matris sue. & c. S. Th. m. 3. p.
q. 28. a. 2. S. Ambrosius hijs uerbis solum significare
ditu prodis, n. uero laesionem uirginitatis. & 5°
S. uirginem peperisse sine dolore quod satis indi-
cat ecclesia sic canens in officio natali tui, nesciens
uirgo uirgo peperit sine dolore saluatoris sacra-
mentum atq; hoc ipsum n. obscure innuit euangelium
du ait B. uirginem natu infantem pannis in-
uoluisse, et in praesepio reclinasse quod officium
praeferre per se n. potuisset, si partus fuisset cum
dolore partientibus consuetus. Haec a philosophica
leguntur ex priori responso dolor n. oritur ex
aliqua uolentia membrum illata per compressio-
nem, reclamationem sed nihil horum contigit
in B. uirgine q. & 6° peperisse insuper sine
obstetrici ut colligitur ex cit. euangelica uer-
bis, quomodo .n. natum infantem pannis in-
uoluisse et in praesepio reclinasse si obstetrici
habuisset, hinc Heluid. contra Heluid: nulla ibi
obstetrici intercessit ipsa pannis in uoluit infante,
ipsa m. et obstetrici facit. & 7° peperisse deniq;
sine immunditij ordinarij pariet di modum
comitari solitis, consequitur haec responsio ex p.
cedenti, certi n. obstetrici opus habuisset si con-
suetis in partu exstiteret sordes, neq; ipsa
nata infantem statim pannis inuolueret, aut in

Quasita circa Septum.

95

139

ss. pp. iudicio potius arguenda est, fortassis S. Thei.
tm uoluit aperere cutem Chri fuisse quasi sicut
cal sanguine eo modo quo subinde caro abstracta
cuta. Et hoc n' significat ulla imputem.

Quaritur quo modo Chrus dicatur pri
mogenitus s. Virgini? Et ita dei quod s. Virgo
ante illu, n' genuerit deum, n' a. sic dicitur, quasi
post Chrum alios genuerit, nec inuenta e' scriptura
scripturae hanc primogeniti appellao nam qn
in lege mandabatur ut primogenitus offerretur
Deo, utiq' et illebatur unigenitus, et sic cu
di h'is percussisse oia primogenita Aegypti utiq'
et profusa sunt pri unigenita q' g'fici fit Chrus
legit habuisse frs. Et ap S. Doct. m 3 p. 9. 27.
ad 3 ad 5. quod q' d' frs h'ni de. dia supore
Joseph filios Jesse. respicitur, nos a. inqt, non fi
lios Joseph, sed consobinos saluatoris Mariae ma
tertera h'ni filios idgi mus, quatuor. n. modis fra
tes in script: appellatur. 1. proprie. 2. latissime
i. affectu, quomodo Chrus Joay 20 Aplos frs uocat.
3. natione seu gente quomodo benonon et
oia Israhelita frs uocantur. 4. deniq' speciali
propinquitate carnis quomodo Abraham et Loth
d'ni frs Gen. 25 cu' th' Loth eet nepos Abraha
mi, ex frs, c. 11 et similiter, c. 29 Jacob et Laban
d'ni frs cu' th' Jacob n' eet nisi nepos Laban
ex sorore Rebeca, Joseph a. inquit ex S. Hier.
S. Th magis credendus e' Virgo p' manifeste
quam abiam uxor habuisse n' scribitur et
fornicas in sancta uirg n' cadit.

94
140

Quang. 1^a missa in Natal. Chri,
Quaeritur 3° quo anno natus sit Chrus.
& coeclia gentiam natus e anno Imperij Cai
Saris 42 urby condita 751 uel 752 a mo
Olympiady 194. 2° ut uolunt suar. et Baron.
uel 3° ut uult Salian. Sed quoto anno ab epoz
dio mundi natus e Chrus uariant auctores, quia
diuersimode a diuersis computantur anni a
tata mundi, in Martyrologio Rom ponitur natus
5199. suar u. tom. i. m. 3 p. d. d. putat na
tus anno fore 4000, Barroas 4074, nam sero
tus uersione uulgata attribuit prima aetati
ab adamo usq. ad hideris amos 1650. 2^a a di
luuio usq. ad abraham 383. 3^a ab abraham
usq. ad haidem 941. 4^a a haidem usq. ad
haidem migratione, Babylonis amos 474. 5^a ab
inde usq. ad Chrusum 620, quoru summa am
si in unu colliges reperis amos 4074 uel
uersione a. 70 dardit eferent 1^a aetati anni 234
2^a 1173. 3^a 941. 4^a 485. 5^a 620 quorum
summa. et 5461. Salianus uero putat fuisse
annu 4042 ut uidere e in priupis sti tomi
in diuisione totius opy ubi dater procedit na
in 1° tomo ab orbe condito usq. ad ortu Moys
ponit amos 2463 in 2° ab ortu Moys usq. ad
Judias inclufine amos 436 in 3° a capti
bus usq. ad diuisione regni Israelitici sub
Roboam amos 160. in 4° a dicta diuisione
usq. ad Imperiu Cyri amos 457. in 5° ab
imperio Cyri usq. ad regnu Antiochi amos 362
in 6°.

Quaeritur
in 1° a regno An
amos 288 q. anni
faciant amos 400
amos uel 400
di ad nationalem
q. ad fclij hacten
1° Magister
sic Chrus.
Hi celebrantur
obseruati at et
Chrus 20. p. 100.
eferre hie dicitur. p. 10
Sarg. 1. p. de iij
colu die corasta
fclij d. q. erat 25
uenerator q. menses
get diey dicitur q. p. 10
in d. Sarg. et 8.
horam roty in
eo Sarg. p. 10
scribit gratia aet
dno pastoribus u
Et redina
u. non erit
Quaeritur
quod e Chrus
epus paron. q. m
dicitur fclie rathica
toribus, m. de q.
a. hic uult fuisse

Quasita circa Septum.

mi 6°. a regno Antiochi usq^{ue} ad mortem Christi
 annos 2080 q^{ui} anni in una summa collecti
 faciunt annos 4086 ex quibus si detrahas 34
 annos vite Christi remanent ab exordio mu^{ndi}
 di ad natiuitatem Christi 4052, consule uitt^o
 q^{ui} u^{er}o fusi^{us} tractant.

1° qu^o die et hora natus
 sit Christus. R. 1° ex traditione eccl^{esi}e & fest
 si celebrata iam inde a tempore Apostolor^{um}
 obseruata ut est ex Clem. 1. 5. constat natum
 Christum 25 Decemb. 2° 5° probabiliter natus
 esse die dnico. ubi n^{on} auctoritate Patrum, n^{on} spe
 sang. 1. 2. de ciuit^{ate} dicit c. 4. licentiu^s Christum
 eodem die conceptu^m et mortu^m, adeoq^{ue} conceptu^m
 feria 6^a q^u erat 25 Martij, quo supposito si nu^{mer}
 merentur q^{ui} menses usq^{ue} ad 7° Decemb^{ris} confer^{retur}
 get dies dnica p^{er} natiuitate^m d^{omi}ni, idel^{iter} habetur
 in 6° synod. c. 8. R. 3° Christum natus post v^{er}
 horam noctis initio scilicet diei 25 nati^{uitatis} sumit^{ur}
 ex euangelijs, nam statim a natiuitate de
 scribit gratulacionem angelicam et apparitione^m fa^{ct}
 am pastoribus uigilantibus circa gregem su^{um}

Et redinabit eum in praesepe
 quia non erat ei locus in Bethleem.

Quasita 1° quid et ubi fuerit locus in
 quo natus est Christus. Cyprianus p^{ro} significare
 apud Barron. Anno 0° Christi locu^m natiuitatis
 d^{omi}ni fuisse rusticu^m saliqua^m casula^m male maⁿ
 tenciam, maleq^{ue} compositam; maldonatus
 a. hic uult fuisse locu^m intra muros Bethleem

7°

m Natal...
 mo natus sit...
 i amo Imper...
 i uel 752...
 ut suar...
 quoto amo ab...
 iant auctores...
 utantur amp...
 Rom positur...
 p. d. d. p. d...
 4079, nam...
 e prima at...
 de 1050. 2^a...
 3^a ab ab...
 hanc usq^{ue}...
 nos 474. 5°...
 oru^m summa...
 os 4079...
 e atuti am...
 ai 6° q^uo...
 y aeri p...
 i p^{ri}pis...
 elater p...
 3 ad ortu^m...
 tu mo^{ysi} usq^{ue}...
 6 in 3° a...
 israelitici...
 dista...
 47. m 5°...
 Antiochi a...

Quaerita circa Textum

97
123

Quaeritur 3° quale praesep fuerit? Burchar
des supra cū putat fuisse lapideū, forte ideo
quia Habulum erat ad rupes, et fle potuit incid
rupi praesep. Chrysol. uero orāe des Natuit:
Chrī ur uellet fuisse laterū, sed problemū ē fuisse
legneū, atq; hoc suadet traditio cōis, q̄a uoluit
praesepē in Romae, hodieq; asseruari in templo
S. Mariae maioris, ideo t̄ Natur Baron. l. i. amaliū

Quaeritur 4° an diuersorium fuerit locus de
uersus cā speluncā, in quā natus ē Chrī? Pāo deli
tandi ē, quia uerba euangelista explicat patuerunt
sensū, q̄ quod tanta fuerit hoīū multitudo in Bethlaē
uel tanta B. Virginis paupertas, ut pra multitudine
illā, uel paupertate B. Virgo n̄ repererit locū in illo
hospitio, uel domo oppid. Bethlaē mitici, ac proinde
coacta fuerit egredi oppido ad p̄nominatā spelūcā
tanquam ad asylū extremae necessitatis. 2° sensus ē
p̄t q̄ quod B. Virgo ideo natū infantem reliquit in p̄
sepis, quia in Habulo, seu speluncā illā, ad quā uene
rat, tanquam ad diuersorium n̄ erat commodior locus ad
reponēdū infantem, q̄a f̄sepe Barnab. amplatur
sensu posteriori. Et cū sol. eo Mald: prior ē p̄bilitio re
quia S. Thoma et Patru est, colligunt ex hoc loquēdi
modo Josephū ac B. Virginē desertos fuisse ā cūi
bis Bethlaē mitici, et coactos fuisse diuertare ad spelū
cā supra dictā semel confirmatur in ipso ex Graeco
textu q̄i h̄t: Josēpho, B. Virgini, ac Chrī n̄ fuisse
locū in diuersorio cō itaq; uult dicere S. Lucas ideo
repositū fuisse Chrī in praesep quia Joseph et
maria undiq; de catu fuerant coplasi Chino Just:
Martyr in dialogo quoniam, inquit, Josephū n̄ habebat
in uico ubi diuersarietur, in speluncā quāsi q̄ uico

98
194

Evang. Mat. 1^a in Nat. d. n. i
propinqua erat liberatus ē.

Quaeritur 1° quare n̄ dicuntur ad do-
mū alicuius notū, aut cognatū? & quia et inter-
tos aut cognatos locos n̄ invenerunt habitacionibus
iam occupatis, vel quia pro modesta id n̄ tenta-
runt, vel quia oēs in latrū suū potius intierant,
quam in subsidio pauperū.

Quaeritur 2° an bos et asinus Chri-
stū adora-
rent. & affirm. Ita n. referunt S. Hier. Orig. hom. 10.
Amb. S. Hier. sup. cit.

8

Et pastores erant in regione eadem

Quaeritur 1° quis fuerit ille locus in quo regla-
runt pastores? & ex Ferd. in Lucā. S. Hier. in ap. 1^a
phes Paula mille circiter passibus a Bethleem fuisse
turrem aders. i. turrem gregis et ibi campū uberti-
mū pasuorū hic q^o uigilabant pastores ubi fiet
et custodia Jacob pascerat gregem iuxta Gen. 35
fuit Jacob tabernaculū trans turrem gregis.

Quaeritur 2° quomodo pastores custodierint u-
gulas super gregem suū. & in Graecis et pluribus
haberi Jaxas & Dorcas quod significat in agro
ab noctantibus, seu sub die cabalatos, itaq; alterna-
tim uigilabant pastores, ne quid damni caperet gre-
s imitantes hac in parte disciplina militaris, qui a gre-
m 12 partes & diversa alijs et alijs fauere utiq; uige-
li custodia traduebatur.

Quaeritur 3° quot fuerint. & credi tres fuisse
sumitur ex Madā 1. 20 de locis sacris et Haymon
ad orientem iquit ille in terra gregis mille pasus a
Bethleem ciuitate segregata ē culla triū Pastōrū, quod
clarius exprimit Haymon ait ibi regere con-
tūm pastōrū.

9

Et ecce angelus d. n. stetit iuxta. illō.
Quaeritur 1° quis fuerit hic Angelus & n̄ aspu-

Quasita circa Septum.

99
175

tes, ex quadam congruitate Graeci fuisse Gabrielis
et scilicet, qui nunciare uenerat Verbi Inuocatio-
nis, nunciaret quoque Natiuitatem.

Quaritur 2°. An Angelus super. astiterit, Na-
tales. et nihil delectus e terra. et probatur
affirmari pro hoc. n. congruit magis graeco Testi
quod est in scriptis, autem nec obstat quod s. amb. dicit
angelus Astiterit ante Pastores, uulgata a. lectio uir
pastoris, nam potuit sublimis a terra epistans ante
et prope pastores fuisse.

Quaritur 3°. Cur Christus natus Natim inno-
tescere et quibus pastoribus potius, quam pharisaeis
aut alijs iudeis uoluerit? et 1°. colam principalem
esse, quia ita placuit providentiae diuinae, quae
omnino disposuit suauiter pro beneplacito suo. et 2°.
propter hoc et affertur nullas congruas, nam quod bonum
et diffusiuum sui, ideo Christus propter uoluit se et nullis
saltem suarum creaturarum conuata iterum conueni-
entiae adhiberi testes, ut constaret iudeorum Messiam
natum esse in stabulo sicut praedixerant prophetae
cognouit bos possessorem, et asinus praepositor, 1°. uo-
luerunt imitari angeli praepositorum aulicorum Re-
gis, qui testes adhiberi solent natis regibus ne
salsus Rex pro uero supponatur. et 3°. in hijs oibz
Natim innotescere uoluit, ne qui praesens adfore
bat caelestem Regnum Herodis et Romanorum uo-
leretur turbare: ueritatem n. ministrare n. mini-
strari et regnum eius quod uolebat institueret ueritatem
de hoc mundo. et 4°. Christus legitur in scriptis: fies sui
fuisse manifestationis tempore Natiuitatis Pasto-
ribz magis simoni et anna, ut significaretur
quemadmodum notat Isai. d. 14 s. 1. Christum esse

Evang. missa 1^a in Nat. Dni
 saluatoris Judaeorum, et gentium, et ab utriusq^{ue} colis
 du, ita tñ ut initium fieret a Judaeis, utq^{ue} bus
 singulariter erat promissus, et ex quo sanguine
 deservendebat. & 2°. Cur potius pastoribus, quam Judaeis
 aut Phariseis, voluerit innotescere, multa solent
 offerri congruentia, potissima est quod simplex hodie
 genus n^{ost}re p^{ro}phetiae, dicitur pharisaei a. minus credituri fu
 isse, quando quidem nec postea crediderunt, nisi
 tot miraculis. Adde et quod nato in stabulo saluatoris in
 ipsum competebat pastoribus, ut pote praeceteris habi
 tibus congruentiam cum stabulo, et nocte accedendi
 ad aspidem saluatoris, uti, qui vigilabant et non
 procul aberant, itaq^{ue} voluit Christus Dnus servare
 secretum, et natus in stabulo et inter bestias 1°. agere cum
 pastoribus.

Quaeritur 2°. Cur Magis innotescere voluerit
 per stellam, pastoribus a. per angelum. Idet S. Greg.
 Hom. 10 in Evangelia, quia Judaeis tanquam ratione
 utentibus rationale quidam angelus praedicare debuit,
 Gentilibus u. quia rase uti nesciebant ad cognoscendum
 Dnum n^{ost}rum pro uocem, sed per signa prodentem, ne
 tantummodo eadem mihi ut assignare uolentia
 quia sicut serps solet se accommodare moribus hominum
 et consuetudinibus, cui 2°. Magis tanquam Mathematicus
 laeno opera observandi artium et motu calorem
 per stellam ei innotescere uoluit, contra uero, quia
 Judaeis antehac solent per angelos mysteria sua
 revelare, ideo eandem modum uoluit observare cum
 pastoribus.

Quaeritur 3°. quod ille per claritatem
 & circumfulsit Pastores? & splendor quo fulgebat
 Angelus radios circumq^{ue} spargens.

Quaeritur circa Septimum

347

Evangelio vobis gaudium, quod erit
populo.

10

Quaeritur an illud oī populo includat
solum Iudaeos, an et Gentes? Ratio dubij ē, quia
hoc gaudium magis Gentibus coarctatum fuit, quam Iudaeis
cū longē plures Gentes Messiam receperunt hinc illud
et Theophilactus putant et includi Gentiles sub oī
populo. Et tñ solum includi Iudaeos sub hac voce
soli populo quia angelus utiqz loquebatur a
modo ad intelligentia pastorū, eo qd a. usu loque
di nō poterant pastorū, nisi de suo populo loque
tem angelū interpretari; angelus nō loquebat
de cā Messia corporali quia quā expectabant
Iudaei hoc a. nō erat communis, unde nisi Iudaeis
et confirmatur ex rāōe, qd subditur natus ē nobis
Iudaeis sicut salvator mundi. Accedit quod Gentes fuerint
tñ affectu ad Christianā Rempub. inducunt, iuxta
S. Gal. Sicutem de Gentibus p. a. de aster cum
effez inferat, et in bona diu. ad rāōem subita
de h. gaudium magis coarctatū esse Gentilibus a parte
rei, Iudaeis tñ principaliter et intentū, tanquam
potiori parti substantiatatis, et si minori, nec obstat
quod multi Iudaeos nō crediderint, adeoqz gaudium
illud excluderint, nā gaudium illud dicitur et futu
rū oī populo quia mōs gaudij toti populo pō
ponenda erat, ita ut quicūqz vellet pōt. illis esse
particeps.

Et subito facta est cū angelis multi
tudo militia caelestis.

Quaeritur 3.º an hoc multitudo statim ab initio

Evang. 1° missa in nat. d. ni
 ut angeli advenirent? & convenientius scriptum, unde
 ut ut venerit applicato, ab angelo gaudij nuncio
 narratur. n. tanquam distincta apparitio, et quod
 subito facta, quasi in confirmacione horum, quae di-
 perat prior angelus.

Quaeritur 2°: an haec multitudo a pastoribus
 visa, aut u. tm audita fuerit? & prius uideri
 pbliis: nam alias n. erat opus dicere facta esse mul-
 titudine angelorum, ut sufficeret dicere audita e-
 uop laudantium b. r. m.

14.

Gloria in altissimis, Deo
 Quaeritur 1°: an sensus uerborum sit optatiuus,
 an uero annuntiatiuus? Haec habet quia uerbu
 completiuu sensus faceret, adeoq. q. ritur ut u. recte
 suppleatur gloria sit Deo, aut u. gloria e Deo, n.
 nullis placet sensus optatiuus, alij pbliis docent
 esse sensus annuntiatiuum, quia Is. q. p. hunc hym-
 nu ut uideri e coeter apud interpretes uocant
 laudem Deo, colere, laudare, et glorificare est ab
 curis recte facta apud se uel alios extinseco uel
 intinseco uerbo p. dicere, res hoc n. fit optato, uel
 annu. ciando. & tm cu. g. uiseno sensus uideri n. p. t. u.
 f. ita annuntiatiuus ut tm et fit optatiuus, nam
 ex magnitudine affectus angeli q. fiebant, quae
 ipse annu. tiabant magis fieri, et continuari
 uolebant magis suppleta est constructio scripturae
 sit gloria Deo in excelsis, quia supposito beneficio
 annu. ciamus hoc uoce laudem Deo et simul opta-
 mus augmentu eius, cuius exemplu habemus
 et in apod. sedenti in throno honor gloria, et
 potestas, sicut fit.

Quaeritur 2°: an uop in altissimis pertineat

Quaerita circa Textum

ad Deum aut angelos? & p[ro]p[ri]a pertinere ad an-
gelos, quasi dicitur esse glorificatus & ab angelis
q[ui] fuit in altissimi ita Aug. l. 2. de serm. h[er]m[on]i-
m[on]te c. 10. quid sit melius servatur, opinio
sic appletur quod angeli faciant in calis hoies con-
sequantur in t[er]ris.

Quaeritur 3: an recte legatur pap[is] hoib[us]
bona uolunt[is] r[ati]o debetandi est, quia in graeco
sunt duo membra, et in terra pap[is] hoibus bona
uoluntas. R[ati]o Mald. rectius legi sub uno membro
et in terra pap[is] hoibus bona uolunt[is] putatq[ue] ita
habuisse uel ad h[oc] cordis gratos, eo quod Orig.
Cyp. Aug. amb. Chrys. ea uelitione sequantur.
et probat inde q[uo]d q[ui]a pap[is] illa terra n[on] poterat
n[on] pertinere ad hoies tanquam sicut propria hoies
2: q[uo]d p[ro]p[ri]a hanc uelitione seruat plenior antithesis
respectu p[re]cedenti membri nam terra opponitur celo,
hoies d[omi]ni pap[is] hoies gloria d[omi]ni. Nihilominus t[ame]n
altera uelitione sequitur et magni p[ro]p[ri]a et q[ui]da[m]
et antiquioribus Pass. de humana Chri[sti] generatione,
Greg. Magni oratione de Nat. epiph[an]ia. h[er]m[on]i. 30.
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a h[er]m[on]i utramq[ue] uelitione e[st] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
uoluntatem Patru[m], p[ro]p[ri]a t[ame]n e[st] eundem p[ro]p[ri]a utraq[ue]
uelitione ut statim dicemus.

Quaeritur 4: q[uo]d quis significant illa uerba
bona uolunt[is] sicut in nullis p[ro]p[ri]a e[st] pap[is] hoibus
ut i[st]e t[ame]n, qui h[ab]et affectum seu uoluntatem serui-
endi d[omi]ni, & p[ro]p[ri]a uelitione in graeco p[ro]p[ri]a uolunt[is]
bona uolunt[is] e[st] uolunt[is] in d[omi]ni & p[ro]p[ri]a signi-
fiat beneplacitum, et tribuitur hoibus respectu
d[omi]ni, sicut a. b[er]o respectu hoium, cui subiect

Quarta. Circa Textum

151

ergo quasi licet est tu peccator abis post affectu bono
no abis post affectu uicidia abis post affectu lauriga
n' e' hanc uia h'ni derelinguat impiu uiam suam sed
quo conuertet pedes suos? et reuertatur ad humilitate
e' h'ny n' optat quem abis, certia, at uerba mortis sunt
e' nota dictu s. Petri ad Ch'rum Dne quo ibim' e' uerba
uita aeterna habet, ac p' d'ipifret. s. Petrus dne tu es uia
uicita, at uita, doces m. uiam salutis ad salutem dary,
candelis day opta te a. nobis contingit quod columba
amissas ex arca Noe, q' n' inuenit ubi requiesceret per euy
opta te n. uia q'lem dia e' red q' d'afit ad perditione
extra te nihil reperit sapientia nisi hoc uanitas uanitas
h'nt opta te sunt q'lem et n' nulli dies boni, sed ex q'by
in quicquid de se d'it'ur ad infernu

hic q' transitus de statu petri ad statum gra respicit
nobis euangelium in transitu la Galilaea in Bethlaem
1. q' no d'as nam 1. Galilaea e' locu le proficior, respectu
Bethlaem, quod ostendit uox illa ascendit a. et Joseph.
2. Galilaea significat uolubilitatem, Bethlaem domus
panis e' q' h'nt d'esignetur statum petri at gra.
3. quid de proficior petro audi' psalmista de profundis
de mari ad h'c d'no, n' m'ora p'ctum e' p'fundus ille
carcer Babylonis, dan. 14. in quo sunt p'ctem. Leo
nes (q' p'ctia mortalia) quousq' p'cti e' uicidant quae
rentas, quo modo denotat pro lam uaiuy carceris
contra quid alit' q'ia p'ct? audi' psalm q' p'ct a. al.
fitemus ni at'ogam dne. m'untre et in hoc loco i' u
ni? oio sequitur. n. de i'ctis ibide' plantati in domo dne
in atris domus dne n' florebant. at uiz uidere quanta
sit h'nt altitudo t'p' alta est ut illuc fur n' appropiet
h'nt linea, ut aliquid corrumpat alti sunt montes
terra, sed illuc appropinquat mors tempore, d'it'ur
uiz, altus e' aer, sed illuc afal' d'nt toitura et tempesta

natali h'ni
gratuita h'nt
seruam' mo
memb' n' erit
af' d'it'ur e' m
h'nt, seu be
p'ct' p'ct' g'at' h'
libet in uox
tia d'ic'na p'ct
na uol'it' uol'it'
beignitas q' p'
reuerentia d'ic'
aro ego eff'ic'io
el' q'iem p'ct' p'
na or'by commo
col'is cael'is q'ar
iz saluator, q' p'
d' uener' d'ic'na
p'ct' p'ct' p'ct' u'
u' d'it'ur ut filio
na uol'it' h'nt
y coam p'ct' u'
t'at'ur filio, p'ct'
na u'.

106
152

Evangel. 7ª missa in natal. Dñi
tes, alta & calid sed et illi perpetuam inquietudinem
eo nota hnt, unde et de his dicit illud, ad rom. 8.
Creatura ingenit, esse hujus ad dram Judicij
sabieta varijs mutaboy in palatio a iustorum
nihil horu erit, sed sicut habetur in quâda orac
officij & Virg. ibi e dies aeternus et unq, oia spiritus,
illi e certus securitas et securitas aeternitas, et aeterna
tranquillitas et tranquilla felicitas

3. Galilea significat volubilitatem, Bethleem
domus David hanc differentia clara est in peccatore et
iusto, quod in volubilitate peccatorum! in circuitu impij
ambulant inquit psalm. 11. quomodo hoc? quia nudi ad
veniunt ad fatigatam et quietem accessit hydro
pice et sicut canes, qui carent dno, si n. toto die dij
curritur de fine ad finem nec hi capiunt unde satien
tur. Idem autem et in psal. 58. fame patient
ut canes et circumstant civitatem contra a. rabs, ha
bitat in Bethleem in domo Patris, hinc psalm. 62. di
cit rabs sicut adipe et pinguedine implebitur ea
mea nimirum benedicere tibi conf. lia bona quasi
iuga convivium exemplum huius utriusq, dicit
nunc habemus op filio prodigo, quomodo in volu
tas est et circumstant! abest in peregrina regione
ecce vna volubitas. Filippique sua cura altera: ad hosti
ob coactam uni civitatem sua tertia; migravit et
ad pasceudos porcos, sua quartam! et in his voluta
tis nihil n. resit ad quietem: cupiebat inquit scri
ptura salvari de filiquis porcorum, et nemo illi
dabat, semide quomodo agnovit abundantiam vultu
m, qn meruerat in domo Patris mei sunt, ego a.
hic fame pereo nimirum mendicat felicitatem
apud peccatorem male mendicat, bene a. mendicat

Quinta
qui ad dno felici
perdit passiones qu
tal merita, quor
ad isto dno sp
felicitate profectu
norma p. dno
y. p. dno. illi dno
dno. p. dno. vna
et n. dno. dno
ari hno. dno. dno
ego vna. dno. dno
de p. dno. dno
dno. dno. dno
alio. dno. dno
sua p. dno. dno
p. dno. dno. dno
quod hno. dno. dno
est quid. dno. dno
hnt. dno. dno. dno
contra. dno. dno. dno
in. dno. dno. dno
et. dno. dno. dno
ad. dno. dno. dno
vna. dno. dno. dno
In. dno. dno. dno
n. dno. dno. dno
et. dno. dno. dno
hno. dno. dno. dno
et. dno. dno. dno
ad. dno. dno. dno
et. dno. dno. dno
et. dno. dno. dno

Quarta Circa Textum.

107
153

qui quod dicitur felicitatem mendicat, dicitur optime
 providet pessima petum ut sit op parabola duo
 res mendicorum, quorum unus mendicando a diuino di
 cit peto de moysen a te, quia quod tu ad iuuu
 lili bene. prospectum est: alter u. mendicorum peto de
 moysen quod dicitur, quia quod dicitur iuuat illi bene
 prospectum est: audiens hoc dicitur ille statim curauit
 duos panes albus unum et optima maia nigra alterum
 et nra uili, sed hinc iaspit melius carta sumna
 auri tunc dixit priori mendico quia dixisti quod quod
 ego inuo illi sit bene prospectum prior dicitur unum
 eo quibus ille q. contemplatus pane' albus et bonam
 maam elegit albus dicitur se bene adiutus a diuino:
 alter u. accipiens nigrum dixit utiqz. et mihi dicitur
 bene prospexit et edentes panes suos postea re
 perit aurum in pane suo, et hanc agnitio e quod
 quod dicitur iuuat illi sit optime prospectum. Hic quo
 offert quidem petum nobis pane' albus si conuoluitas
 multus, sed in fine carebit auro, quieti aterna, e
 contra. uero dicitur offert iusto operitatem uitae sed
 in fine reperit aurum tranquillitatis conscientiae
 et audiet illud danielicum pas hoibus bone
 uoluntatis, et dicente iusto quoniam bene, quia
 uimiro hic habebit gram, et illi salutem aterna.
 3°. In conuersione uia requiritur gra diuina
 nam: ut docet aply nil possumus ex nobis quasi
 ex nobis, et iterum n. habitat in carne Circa bonum
 hoc nobis representatur. 1°. in languido iuxta pi
 cinal iudas 2°. ideo. n. diu manet in languore qd
 n. habebat qui eul deponeret in pyrenam. 3°. in pi
 sis q. ex sua nra iacent in terra sed si apponatur
 aliqua uirga aut arbutula statim surgunt, et

IN FESTO NA talis Dñi

Exyt Editum Luc 2.

Quaestio 1ª Huius descriptionis Romani in
 perij qua caa fuit: h. Inuentio quidem Augusti Caesaris,
 fecund: quoniam de tribus Iudaeis ad hanc uel illam domum, seu tu-
 bus, et ad quam eundem tribus familiae pertinerent, ut sic in
 promptu esset nosse quot in tali familia essent personae, et quid
 pecuniae. Et cum colligeretur singuli, quibus anno duas drac-
 mas soluentibus in recognitione superioris potestatis, Joseph;
 1. 7. de bello c. 26. at h. dicitur hac occasione usus esse, ut Christus
 demonstraret, se de familiae David, nascendo in Bethlehem (quod
 uocabatur limitas David, quia et ipse prodijt. quamq. mi-
 rificam nobilitauit ad regionem prouectus dignitatem) et for-
 titudo Miram pertinentem ad eandem familiae, quod promissum
 ut dicitur, et optulit se se uel uiro suo ibiq. Christum, peperit.

Quaestio 2^a Hic de loco Natiuitatis Christi sedm
 carnem, de tempore quidem: utrum similiter natus est in ip-
 portu: h. ita, quia sicut sol inter planetas medius est seu-
 pro se habens martem, jove, saturnum infra uero ueneris, mercuri-
 um et lunam, et res incedit medius inter Galatios, multos antio-
 chios, et multos subsequentes. Ita Christus natus uoluit post au-
 nos multos a commissa sui parentis culpa, et ante multos se-
 sequentes, ut Medicus et saluatoris significaret se a mortalia,
 qui ante et post se uiuerent; singulariter prodire in lucem, uo-
 luit anno 42 imperij Augusti Caesaris, ut scribit Eusebius
 1. 1. c. 2. quod summa ubiq. pay. dat, ut quod esset pars amara
 indicaret. Veritas si uoluerimus historiam ad 1. Her. m. c.
2. Graecia uenerunt usq. ad annum 28 Caesaris Augusti in to-
to orbe terrarum fuisse discordia, orto a. Quo oia bella cess-
auerunt. Quod illud Graecia h. tenabit qm q. gentium gladiis. Eandem

Natali Domini
Tempor est, quod
breuiter via
uocamus
feliciter
liberum
digni
mens
pore
aspicari
sepia
ficut
na
ia
aciam
a filia
e oia
imo
are
d. h.
nat.
ni
pap
alpa
ofragit
nat.
uinar
die
negligen
altima
tante
philarat
pne

Quaerita Circa Textum

frant aulam ad os, aguntur lud, tubis clangitur bellica
machina conerantur, captiui complures libertatis donant.
Ego nihil aut parum gemit, imo ne futuri huiusmodi utiles an pormi
uosi, & quod notandum tantum latitanti quot anni pary
magna recurre Mare 6 habetur natalis sui Coena, sicut
principibus, & Tribunis, ut fms Galileae. quanto uirtius
recreant se ueni bono in natali Chri regis regni, & tunc po
muerentur: pape quidem ponderando hoc mysterium, conuo
nem sacram aduando, Chram pie & magna cu fide percipien
do in uenerabili sacro, aliquando item laucius comedendo, gra
agendo, & deniq; obseruando, ut in ipsis eundem tunc Nati
uitas effectus sortiantur, pp quo uenit. R. Acte 1 lro serm. 1 do
Nat. saluator nri uelutissimi hodie natus est gaudeamus,
nec n. fuit tunc effectus tristitia ubi natalis est uita. Otu
soli ipsi, & sibi gratulantur auitula mane cantilantor,
ut turundines, & philomela, quia eius bnfio uidere in
cipiunt ubi, & quomodo sibi, suiq; uentus frant. Sed
quis hoc cu Chri bnfis pparatu, quo saluandi nos
gra pferunt diuina misericordia, ut manens bnt,
fueret simul ho iat p. geyorly in utero uirginis, d. imo
nosurely, & tandem post aua uita sanctissima, ou
dolem subitit mortem Crucis, in caq; fundit, & rog
offerret sanguine suu, uirtute cuius nobis applicata in
sacramentis q se instituendis n lauaremur sm a pta
uis, sed gram, & iustitiam auiraremus nobis mtharen
fem, ut n tm mundi, uerwci elegantor, or natiq; pro
sistremur i ut deniq; in ysdem sacramentis panis aha
nae pntis illis debita in temporalis hic, uel in purga
tione luentis uertrent. Certu cu, bnt n minus iustis
sit, quod misericors, deuo ut raorem hnt utriusq; tra
tutis, & misericordia qda habuit uolens pro nobis mori,
iusticie u. uisq; moritur, & mortem passionemq; suam
in finiti uolens offerre loco passionis seu panis, q uas

Et Quasita circa Textum

Quasres 7^a Mystrium Chri Nati quibus 1° fuit et 159
velat^o: & Pastoibus gregi suo aduigilantibus, ut admono
rentur ad Chri vna a legitimis prelati suis veritatem
accipere fidei: non al^o a d^o sunt ordinata vna, et ficut mon, Rom 3
tes priusquam ualles a sole illuminant, ita Pastoibus prius q^o uideat
da sunt, qual oibus a d^o reuelantur. Sed intercepit ut pasto
res hac se prerogatiua dignos prohibeant, misitudo preibus medi
tibus ppi, lationi scripturae, faceris bonitatu, & p d^o p^o quos
uelut d^o primarios deuenit institueri posteros: uita p^o p^o p^o
uiuend^o inculpat^o, assidua gerendu cura gregis ppi faciend^o
circa illud p^o q^o q^o p^o q^o modo, tu u^o sic creiat coru merita
apud d^o u^o, et subditos, tu q^o u^o unqua^o a q^o bone p^o uicarios
res agitur, Quod n. u^o opprimet imperatores indigent, si in idonei,
si negligentes, minimeq^o cordati sint, si q^o domnant, si delectant^o
muneribus, si greges q^o uerent n^o ut sunt, sed ut otium, & circa
illud u^o ferunt, hinc nutrias plerime cura factus ad se n^o p^o d^o
nditer. Et deniq^o abstrahend^o se ab oculis p^o moq^o u^o, & facula
ibus negotijs, quibus et sp^o uitalibus suffiend^o intendere
si impossibile. Haud dubie indigni sunt Pastores ita n^o obse
uare et, qui gram a d^o n^o accipiant facti facienda suo mu
neri, et in n^o magna reatu inuident, quia p^o illos stat, quo
n^o hinc auaspant.

Quasitio 8^a mystrium ab angelo Nuntiatum
cur dicitur gaudiu magnu? & quia iustissima ca^o
magne fuit. Gloria fuit in excelsis d^o i: angeli saloru
uice uoluntate exultarati sunt, et d^o u^o laudauerunt
admirantes stupenda eius misericordia, prouidentiamq^o
regia genue hum: et mortales imitant^o exemplo suo ut gau
desant, ut uice enim sibi redemptores doctores summu,
medicu summu, et legislatores electu de millibus, qui lege
ferat n^o iniq^o uel insulgas ut Lycurgus, qui sub fura
si peritos esse uoluit ut Plato, qui uxoru eodem permisit
ut Numu qui d^o u^o p^o u^o multitudine, ut Solon, q^o plebes
a sapie regi uoluit, ut Draco qui p^o a oia censuit pari
supplicio uincienda; sed sanctissimas, Justissimas psal 18

Evang: in missa in Nat: Domini
 in p^o dno immaculata conuersione aial, totius sui fidele
 sapientiam q^uantam paruulis, iudicia dⁿⁱ uera, iustificata in se
 mitissima. ueniret deniq^{ue} mundi gubernator, conserua
 tor, orocamenta ob miracula q^u patrabat, & abusus
 mendator. Horu^m uestigia q^uas in augusto caesare fo
 eta insignis deprehendit nihil aliud q^uisit unde im
 p^{er}at^{or} laudaret & d^{icit}

Ca^u tot sustineas, & tanta negotia solus

Et Italas armis, tatis, moubus ornes

Agibus emendes, in publica commoda percom

Si longo sermone moris tua tempora caesar. Hor. Ep^o 2

Quaestio 9^a huc est illa milita caelestis, cuius
 meminit? & multitudo fuit bonoru^m spirituum, q^uor
 scriptura uocare solet d^{ns} militu^m Job 25 numquid est
numerus militu^m dⁿⁱ & Math 25 Quis angelus ad se ma
trinos in auxilium uocat legiones. Numq^{ue} si possit roga
re d^{nm} & prohibere milib^{us} mori pluraq^{ue} dⁿⁱ d^{icit} in
legiones angeloru^m. Hor poro nomina legioⁿu^m triu^m dⁿⁱ d^{icit}
 militariu^m. Namq^{ue} ministri dⁿⁱ sunt ad o^mni^um, qui cum se
 ipso^m appellet quam sabaoth s^u spirituum, illi uero uocat
 tur d^{ns} militu^m, et uerbu^m uerbo respondet. addo q^u
 sicut cocibus & multis componitur ita mirabilis mul
 titudo ego spirituum maior est q^ua corporu^m ut poro
 s^u p^{ro}n. c. 14 de caelest^{ibus} hier: docet s^u Th. i. p. q. 50. a. 13.
 & ad d^{nm}, qui sicut agens plura facit imperfecta, quam
 perfecta, ita potest spiritus q^u. s^u d^{ns} a. o^mni^um sp^{iritu} & sub
 st^{antia} spiritales potantior corporalibus. addo p^{ro}terea
 sicut in militia milis unus supremus est & caput ceteroru^m:
 ita in caelo sub d^{no} unus est supremus sp^{iritu} bonoru^m (sicut
 lucifer supremus fuit maloru^m) namq^{ue} Michael, ut uulgo cen
 sent theologo. Ipe s^u qui antichristum licet ad infirmu^m
Lucifero d^{icit} d^{icit} apoc. 12. Qui p^{ro}terea bonoru^m spiritibus
 in caelo ab e^o nominat, et in missa p^{ro} defunctis q^uo
 fit appellat, q^ua uidebit^{ur} in ultimo iudicio appere
 re fauet in caelo crucis filia signi horu^m. Qui d^{icit} in
 nec tuba iubens omnes mortuos resurgere, & cora^m summo
 iudice apparere, ut ab eo digna factis recipiant. Hinc cu

Quarta Ulla Sextum
strata et gladio pingit. qui aduocet omnes ad Christum
ponderaturum merita singulorum bona ac mala, et iuxta
iustitia leges (symbolus cuius est gladius) cuius reddetur
quod est dicitur

Quaestio 10^a *Quia non milita illius conuen-
tus musicus: & fuit. tu quia congruere debuit cu nuncio
latissimo, tu quia alia nihil opus fuisset alioquin plures
anglos ei, qui nuncio uerat postoribus Christum natu, ad ges-
tuu. harmonia pluribus egentem uocibus debue iunt
plures alio. si nascento mundo beati illi spiritus iubilauerat
ut scribit Job. 35 multo magis iubilandum fuit natio man-
di conditore. Ita fit rarsus a rebus sacris et opera alienum,
ne illud quidem, in quo adhibentur instrumenta musica
de quibus psal. ult. Laudate eu in sono tube. Laudate eu
in psalterio, et cithara, Laudate eu in tympano, et Choro,
Laudate eu in chordis, et organo, uel quo utitur Eulia
in missis defunctorum, et orationibus uel psalmis penitentialibus.
Quia sicut cantus quidam apti sunt ad uindictam laetitiam,
ita quidam, ad lacrimas, et lacrymas. Exponitur est quod dicit
Theodosius senior, quo presentato, cu pueri musici, a Fla-
uiano ipso antiocheno instructi ceuissent carmina qu-
dam luctuosa, quibus antiochena Eulia in supplicacionibus
utobatur, ita commotus fuit, ut cu patrem ma uibus hinc
ret lacrymas hinc nequinerit, et antiochenis propinace
it in signum reconciliacionis, quibus alios offensusimus
erat ob negatum tributum, et dicitur dixerit sua plauilla
statuas, ut scribit Mueph. 1. 12. t. 43. Tancum promde
uidendum, ut ne a cantu quidquid impurum indaneq, ar-
ceatur. Ab seclis u. musicetas ac louc. Tuo. seg. 22
ni deure. de obla. in Calab. uisra ubi sine organo sine
cantu laesum aut impurum aliquum misel auerant.*

Quaestio 11^a *Qui sunt hoies bona uoluntatis:
quam: et paucum com precati sunt angeli: & uerba illa
sua uoluntatis u ad hodie sed ad h. om. operatiferanda*

Quasita Circa Textu

via tot inter argumenta paupertatis uerum cali paut
 latere crediderunt, atq; in hac parte tibus magis plu
 xerunt. 7.º op. oã dem chris paupertate magnam lau
 firant aco uoluptatem, uidentur fouisse hris Chrism in reru
 pãruia & laboribus a pã otate pãferendis uã dicitur tar
 mterdu molles ut uã erubescant de diuitis q̃pau calutia
 aut uel ut pã esclao Bohemia rege pulsari uolens tam
 pãnas ne somnus illoru' mterurbol. 8.º pãrcones
 fuerunt Chri, ut quos dicitur, uiderant, alij uã fo
 crunt. omnes qui audierunt miracifunt. De his q̃ dicitur
baetur a pãtoibus ad illos. 9.º pãsi uã sunt se a cura
 gregis retinere, tuã quia uã uã Subit abant fas cura futu
 au' angls que uiderant, tuã ga saluatore' natu' salu
 fare & uertere tm bonu' ofit mouerant ut uã gaudi
 iactura rei temporalis si opus ofit fuerit acquirendu'.
 Hoc notent, & ofundant auari de rebus suis magis que
 de diuino cultu solliciti.

Quasitio 13^a Utrũ merito de Böhlem
cantõ uia sola magnaru' urbiu' maior Böhlem
cue gregis diuini saluati celitus incorporati gignere. Bx

Chri Natall
 uolo man
 Theophilus
 appere nera
 uoluerit p
 reconcilia
 fia ip m
 fuit per Chri
 et ab do m
 Bro, pãam
 a pã Chri
 plane dicitur
 uã pãmo
 qui fuit ut
 in uã uã
 dita uã
 que hã
 .i. .g. .a. .9.
 fini ad
 uãm aliq
 magnam
 citant se
 .i. .g. .a. .9.
 3.º fã
 4.º op
 5.º op
 6.º uã
 7.º op
 8.º op
 9.º op

167

Evang. 1ª Missa, Natalis, In
 miritissime quia civitatis magnitudo in pa
 pendo ab epollia civi, qui n quomodoqz illa evoluit,
 sed qui in orati fuit, cu go Chris dno Joiv, qui fuit
 vult, fuit, et erant excellentissimus. Epp quod plu illu
 amat dicit, qeal totu genus humanu, qeal ois angelos,
 qeal mundu dicitur. P. h. i. p. q. no. e. 7. In atq
 he mi Bethlehem usq, do nobilitavit ead, ut iustius multo,
 p. a. roma aptare, dicit illas Tergilianu
 dicit huc tm alia mter caput optulit urbes
 p. tum tanta solene mter urbina Cuprosii

Questio 14^a Qua ob caas Galli festu
 Natalis. Oni novans fittu Nicol. h. qia nomen
 unum Domini mter alia fuit Samaru. et p
 contractionem Nicol. (sicut dicitur solemus Cularu
 pro Nicolau, et Prina pro Catharina, Profricau
 pro Sebastianu, vulgi autem vitio factu est, ut
Nicol pro Nicol diceretur

Natalis Dni
magister mei
causam dicit
Christi die
simus Cypri
manus
p. g. no. e. r. f. n.
dat ut ratur
regiam
ut opulio
ribona Capri
ob ratur Gall
L. h. q. e. r. n.
ad S. h. a. n. d.
ire solum
haria, S. h. a. n. d.
itio facta h. d. n.

Quaerita circa textum.

EVANGELIUM

Missae secundae in Natali Domini

Descriptus est hoc Evangelium ex s. Luc. c. 2. a. u. 15
usq. ad 20 indugine, in quibus versibus narratur
quomodo et pastoribus ad praesep. profecti et multi res
novas admirati et q. vixis via verba in corde suo
contulerit et conservavit.

Quaerita circa textum.

Quaeritur: 1. quomodo et unde pastoribus ad praesep.
profecti: 2. quomodo magna multitudo ad Christum
contendisse festinatione ita s. Hier. u. 16. et
venerunt inquit, festinantes. Et 3. ex s. Hier:
in eptaph: *Paula* et c. contra eptaph: *Paula* ex loco
q. turris *Ader*, sine Gregis dicebatur quod in eptaph:
fuerit iuxta, quod pastoribus pecora pascerent, sicut
est iuxta *Gen. de lapid inter Hebron et Bethleem*
et ut memorant s. Hier: *Beda. Provand. in turri*
parit: part. 11. c. 1. et archominy in tubu Juda
distat a Bethleem 1000 circiter passibus, iuxta
hanc turrim, sentiant s. dicit Jacob pasce greges
quod p. illud Gen: 5. 35 u. 31, in gressu inde (sc.
patria sicut Barbaele in Beth.) fuit t. init. sicut
maculae hanc turrim gregy, opinatur t. Vincentij
Reg. bon. 1. l. r. c. w. ca. 1. d. d. 1. n. e. alia turrim
gregis iuxta quod Jacob pectora parit quod qua
si pectora posita gregis iuxta. monte n. syon,
vel moiam quod n. placet, quomodo n. porta
illa gregis. tempore Jacobis et posuit cura hanc
o. a. d. i. t. a. d. y. s. m. e. t. Regis. B. r. u. n. t. t.

109
165

Evangel. 2ª Missa in natal. dñi.

congruat, de turri a. gregis, unde pastores ad
 Chorum uisendo egressi, putant Red. l. iii Baron. i
 amalibz ante Christi annu, et Adichonius l. c.
 sermone haberi apud michaē qñ c. 7. u. 8 ait
 et tur. turris gregis nebulosa filia syon, usq. ad se
 ueniet et p̄tas. Regnu filia syon uerū ab hys uer
 dissentie regis l. cit. na turris gregis apud michaē
 dñ turris nebulosa filia syon, unde fit fuisse in urbe
 ipsa Hierosolym. saltem iuxta: pastores a. uigila
 bant in regione Bethleem ut tatur 5. Luc. c. 2
 u. 8. et qñ uigilabant in p̄uicā a Bethleem, dñ,
 geli in cti diuino inuenietis infantem p̄misi in
 uolunt, et positu in praesepio loquuntur de ali
 quo praesepio pastoribus noto, p̄ uicinitom, turris
 et gregis Hierosol. de qua michaē l. c. uel fuit
 a Bethleem: alii uerū de stat e Hierosol. a Red.
 5000 passus ut asserit Concilia.

Quaritur: s. qñ dicunt Pastores u: 15 ui
 deantur quod factu ē qd q̄ uerbu. Nō genit. sicut
 aliq̄ itaq̄ ipsu filiu dñi, q̄ in p̄uicā erat
 apud dñm Joā l. u. 8. uel negat
 tū quia in graeco septu n̄ ē dōyo, quo uer
 bu diuino in scripturis appellari solet Red. iuxta
 tu q̄ a licet uerbu diuino sit caro factu, n̄ tū
 absolute hui solet factu ut dicitur in 3. p.
 in sensu q̄: Literali ut notat Mald in c. 1.
 Luc. et pilat. in c. 1. uel q̄ uerbu factu
 in balli getur res q̄ nunciata ē p̄ uerbu in hunc
 pasu 2. Reg. c. 11. dñ q̄ ē uerbu q̄ factu ē, in dñi uili

Quaerita circa Textum.

169

Ex hoc euangelio colligimus 1° angelorum monitiones prodece pastores bon. postquam moniti ab angelis, ad Christum caleriter contingerant conferre in res et varijs apparitionibus in ueteri vel nouo testamento factis. Vide allestrin: de angelis.

Colligimus 2° seruum et angelos amare familia uisitatam pastorem, quod confirmari potest exemplo Abrahae Jacobi, Isaacis, et aliorum pastorum, uide Corn. de lap. in indice uerbo Pastores.

Colligimus 3° hos omnes pastores fuisse uigilantes, et obedientias uigilias portis suis greges sua, et obtemperasse ad monitionibus angelorum, et festinasse ad Christum in ipsumque credidisse, glorificasse et laudasse deum, unde sumi potest proprietatem quae pastoribus animarum condere debent uide Barrad l. 8.

Colligimus 4° non esse nouum res sacras meditari, a quo ad uirgo dicitur oia conprehense et contulisse in corde suo, et a. particulatim aia uersari et contulerit quae docet feda.

E. VANGELIUM.

Tertia Missa de
natali homini

Quaerita circa Textum. sunt haec.

De uerbo illi hoc euang. et Joa. c. 1. et in diuisis partibus in 4. tractantur in nulla quae ad diuinam uel humanam naturam spectant. PETRUS 1us

In principio erat uerbum, et uerbum erat

Quarta Circa Tertium.

119
175

sive consubstantialis patri, nam natus est pater hinc eadem
divinitatem, quia hic filius sui sic unus deus et una natura
divina.

Quaeritur 10° Quid sit hoc verum in principio a patre
et non a filio, ut orig. hom. 2. in diversis locis. Consult.
1. 2. in Jo. 1. 4. hanc propositionem esse epilogum et con-
pendiarium repetitionem praecedentium propositionum, ut ut ali-
quid ex contextu, quasi diceretur hoc, in quo ipse verus
filius quod deus est, verum in principio a patre et non a filio videtur
collegi, nisi non natus huius loci et in ampt. 11 ubi et alias
mythum applicandum adferre.

Omnia per ipsum facta sunt, et sine
ipso factum est nihil.

3°

Quaeritur 11° Quare per verbum omnia dicuntur
facta? et ideo dicitur pater per verbum omnia fecisse
vel quia per omnia facta sunt per sua, potest et sapientia, et verbo
appropinquatur, et ad hoc vel per verbum est ipsa ipsa
gloria, verum a patre factum, vel quia imperium, ipse omnia
produca est dicitur ipse illud dixit et facta sunt, man.
Dicitur et creata sunt attribuitur filio, cum non imperat
et sic pater recte sane, prout verbum, ita filio
attribuitur. Dicitur si omnia per verbum facta sunt
quod est spiritus sanctus factus est et consequenter est creatus
a patre arguitur macedoniam contra divinitatem
spiritus sancti agnoscere. plerumque omnium catholici duobus modis
modis. 1° in omnia absolute esse facta per verbum, alia et
ipse spiritus factus, sed omnia quae facta sunt per ipsum verbum
facta esse dicenda sunt prout a. n. est factus. 2°
plerumque omnia dicitur facta esse quae sunt contra faventem in
ipse spiritus factus contra faventem de parte faventis
quod dicitur 7° per spiritum sanctum et omnia facta sunt
dicitur se omnem potestatem esse spiritus et opera spiritus ad opera sunt

Quasita, Circa Septum.

dam sic in Christo condita e' una in caly et in terra visibilia
et invisibilia. Clarior h' interpretatio e' si exprimeat hunc sine
ipso nec unum factum est, quod factus est, in quodam. n. factu,
hoc loco n' legimus q' dicitur facta Joa. 1. sine me nihil potu-
it fieri et 18 in occulto locutus est nihil res dicitur, quod
verbum et dicitur signat nec unum, et hoc phrasim Hebraei-
ca est optima et usitata ad exprimentum unius factum sic
dicitur in Machab. 7. n' e' relictus in eis nec unus. Hic quid
opus dicit et sine ipso factus est nihil quod factus, an e' satis
comprehendat verbum oia condidit et dicit oia per ipsum
facta sunt? In scriptura non omnia n' semper signat
verbum sed sapit multitudine ut Matt. 2. vers. 3. et
et dicit Hierosolyma pulco, et alibi cum se post unum gradum
subiungit generalitatem negationem n' singulari semel dubitans
justulit et indicavit oia simpliciter indicativa per verbum
condita e'.

In ipso vita erat et vita erat lux
nominem, et reliqua usq' ad finem

7²⁴

Quasitur: In ipso vita erat quid nove
vita significatur omnia et propositioibus variis quae
refertur ad amos 4. et ad 1. Amb. 1. 3. de fide 1. 3.
et ad 1. 3. de hunc ipso vita spiritualis quae fit per
gram et consumatur in vitam per gloriam et hanc
propositionem attulit ipse Joa. 1. et epistola 1. 1. quae
dicitur vita aeterna dedit nobis per et hunc in filio eius
est

macula via spirituali, dicitur a verbis cae et fons
via vita quae cum dicitur per videtur nos in peccata
casuros, reosq' aeterna mortis futuros dicitur nos per
verbum quod dicitur de vita reddere et reddidi, ut agerem

170 Euangel. 3ª missa in natal. dñi

S. Paul. 2^a ad Tim. 1. liberavit nos et uocavit
uocatioe suã sanctã u' fidẽ opera, nra et fidẽ ppositus
et grãm sed fidẽ ppositus et grãm, q' data est nobis
ante tempora secularia

Quaeritur 2^a. Quia uita dicitur lap hoĩal, et
quare. & per uita dicitur uerbu diuinu quod est
semel ead uita nra spirituali u' claru e op dicit, dñi
a. hoc uita et uerbu lap hoĩal q' hoĩbu uerba sua con
tine, sed corado fidem diuinã et grãm, et hanc uita
ipemet S. Joa. infra uers. 9. q' p'p'it q' de uerbo ait ora
lap uera q' illuminat oem. Cor. et appellat a. per hanc
hoc loig lap hoĩal u' angeloru, q' p'p'it p'p'it hoĩam
et an gloria p'p'it solus hoĩal uita spirituali u' uide, per
grãm et fidem illuminado uos redimere. iusta illud
ad Heb. 1. uers. 16. nupqua. n. angelos, apprehendi et d
semen. abraham, et q' uerba diuinã u' hanc uita
hoĩal q' caru factu e, uerba e ante caru assumpta
illij. n. oĩbu, qui ante dñi uita carnalẽ sancti u'
uere in uerbo p'p'it futura p'p'it nra uita
fidei et grã data fuit, de hĩ n. loq' S. Paul. 1^a ad Cor.
u' uidebant de consequet uos petra, petra a. coru hĩ.

Quaeritur 3^a. quid sit et lap in tenebris
lucet et tenebra pal. S. conprehende fult suppono 2^a
et S. Amb. 1. 1. de Gen. c. 3. lucet hoc loco e uerba
ip'at diuinã et S. Joa. se hoc modo dicitur e ipse met
indicat uers. 8. et q' uerbu diuinu appellat
lumen et lucet, neq' sane inconuenienter lap appellat
ab ipso euangelista, tu' quia ipsemet Chrius se lucem
appellat Joa. 8. Ego su' lap mundi, et qui illuminat
omne hoĩal uenientem in hunc mundu. suppono 2^a
et S. aug. tenebraru noie hoc loco dicitur e hoĩal,
et quide uos, qui in p'p'it orant et a nra salutis et a,
tense uita a tenebraru, q' appellat omnia u' fuit S. Paul.

quae in veteri, et nouo testamento fuerunt, tunc. n. si
 lebantur mitti prophetae, qm̄ ijs in iudgebatur ut p̄
 lam edierent, quod a. pro odorenter, similiter tunc
 Apli missi censabantur, qm̄ ad manus p̄dicandi sunt in
 stituti n̄ prius a. hoc manus testificandi de messia fuit
 ne ipsa n̄ uanitas Joai, quod fuit in utero conceptus, et nul
 do natus, licet in mente h̄uicōnā id quod futurum erat
 in tempore circa missionē Joai ad aeternitate fuerit
 ordinata, si a. scire uelimus quo anno hoc officium
 demandatum sit Joai, audi s. Luc. c. 3. q. 1. ad explicit
 qm̄ ait Anno d. quinto decimo Imperij Tiberij Caesaris
 procurante Pontio Pilato Iudaea facta ē uerbu
 Joai sup Joach̄ Zachariae filii in deserto, quare autē
 sit missus deditur Euangelista uerby 7. de eo dicit
 qm̄ uenit in testimoniu ut testimoniu perhiberet
 de lumine.

Quaeritur 5° Quare Euangelista hic u.
 8. dicit Joai n̄ fuisse laicū cul tñ a. Ch̄o c. 5.
 u. 35. appelleretur Lucerna ardens et lucens. R.
 Euangelista n̄ negare Joai simp̄ n̄ ē laicū, sed
 illa laicū de quo loquitur fabulat remp̄e increato
 qm̄ in principio fuit apud d. et m̄, nam aliā rōnē p̄c
 tē laicū nil in dicit cul ad Aplōs dicitur Mat̄ 5.
 vos estis lux mundi et ad Eph. 5. uerby alijs tribus
 uerby a. lux n̄ fuit.

Quaeritur 6° Quare Ch̄us testimonio p̄
 cursoris fuit uti uoluerit? Quare eadē affe
 quari hanc cartā ē iudicio quod ipsemet Euangl.
 uerby 7. his uerby assignat h̄o uenit in testimoniu
 ut testimoniu perhiberet de lumine, ut ad crede
 rent per illu testifi cōtes fuit quod Ch̄us ē messia
 ubi q. dicit d. gēndi sunt ijs, quibus p̄carps ē missus, soli
 a. populo Iudaeo missus fuit.

Quaerita Circa Tertium.

Quaeritur 7° num peccarint qui Joanni
testimonium de Christo perhibuerunt et crederunt.
Et affirm. tunc quia Scribae & Sacerdotes Jo. 8. v. 32 et sequent.
quod ipse reprehendit iudeorum incredulitatem in credendo,
tunc quia peccabant dnm, qui prophetis a se misis
non credebant, certe Jo. 11. v. 34. propheta factus do-
natus, et cuius a prophetis. Cogitabant Matt. 23. vers.
et consequenter. 9° peccabant, qui ipsi non credebant, ut
beriore circa hoc et de purgatione h. p.

Quaeritur 8° Quomodo Christus uerf. q. dicitur
lux uera. Et licet Euangelista hoc loco uerbo
exprimat substantiam, tunc uerbo dicitur et Christum esse uerum
uangel. hoc loco comparationem inter uerbum
Iesu Christum et Jo. fiat. consequenter. Ius negat Jo.
memo et lucis uerae, pot aliquid per se lucis esse capere
Christi dicitur. Et 2. Chiamt, non lucis uerae, uel qd hoc

uera. s. germanam et sinceram naturam Christum uerum filium
Euangelista. c. 1. u. 9. uocat Christum uerum filium
quod si germana ueritas, ut ueritas, uel potest ut in di-
bit ipse Euangelista, quia uere illuminat omnes homines
uenientem in hunc mundum lumine filio uerae fidei et gra-
corpore uita solis q nobis quotidie uisitur et Christus, ut ideo
uera lucis appellari, sed quomodo hic corporeus sol potest
sunt in aere uisus latere.

Quaeritur 9° Quomodo Christus lux uera illumi-
net uenturam, et quid sit huius uentura in hunc mundum.
Et Christus uerbo dicitur illuminare oem hunc quasi nullus
sunt homo uerbo illuminatus, ut adhuc multi infideles sunt,
sunt uerbo cooperati sed ut Chrys. in Jo. ait quia Christus
potestatus est qm in se d. ad largiendum fidei et gra. lamen-
tibus hominibus, uel ut dicitur in uentura: c. uerbo uenturae q. illu-
minatur, qui et ab hoc lucis filio illuminatus, atq. patet huius

mi natal. dno
ho fuerant, tunc
ij in iudicibus ut
uerentur, similitudine
uery plicandi ius
tificandi de negia
in utero co. tunc
il quod futurum
ad alterius ter
o anno hoc officium
c. 7. q. 1. ad co. tunc
uery plicandi ius
factus e. p. d. p.
de p. d. tunc
uery 7. d. u. d. d.
imo uerbo per hunc
uangelista huius
ca. h. a. h. d. e.
et lucis uerae.
u. p. h. u. e. lucis
at ueritas ueritas
nam alia ueritas
p. d. d. d. d. d.
u. u. u. u. u. u.
Christi testimonium
u. u. u. u. u. u.
ad ipse huius
u. u. u. u. u. u.
lumine, ut ad
u. u. u. u. u. u.
u. u. u. u. u. u.

Quarta Crea Sextum . 185

hoc ipso sunt filii dicitur quod non accipiunt tunc potatem
 filiorum dicitur per scripturam 1° dicitur per Evangelistam
 non loqui de aliqua potate qua datur hominibus cum filii
 dicitur sicut per os fidelium uinam, seu gratia informata, tunc
 actus accipiunt ut potatem actu. tunc sunt filii dicitur sed
 loquitur de potate quam Christus in terris existens dedit et reli-
 quit hominibus ut quotquot ipsi acciperent per fidei uinam
 filii dicitur statim fuerunt ita dicitur 1. q. c. 10. adeoq;
 per se uersus ut dicitur hanc ait, quotquot a. uenerunt filii
 dicitur per fidei uinam dedit eis potatem dicitur in terris est
 ut filii dicitur fierent eo ipso quod in ipso crederent fidei
 per charitatem operante. Dicitur per duobus mo-
 dis accipi filios dicitur uno pro iis qui sunt charitatem altero
 pro iis qui filiorum hereditate fructus qui in celo, quasi
 in domo dicitur sunt, cor. 1. 1. pro filios dicitur appellat scriptu-
 ra ad rom. 8. uersus 17. nra nos geminas ad optes nra
 filiorum dicitur appellat; filii dicitur pro re modo accipiunt
 in optine aptitudine, et posteriori in consequente adeoq;
 Quam. u. 17. permixto dicitur ac si dicitur dedit eis uinam
 per qui uinam fidei credunt potatem heredes dicitur et uera
 heredes sunt filii quos. u. 1. Paul. 1. cit filios futuros digni
 eorum uersus. 17. dixerat futuros heredes, et sic filii non
 tolligi potest uic modo, qui uinam fidei credunt, et uere fi-
 lii dicitur sunt accipiunt potatem et ius ut fiarent filii dicitur
 nempe heredes quod est alio sensu filios dicitur fieri.
 Quia ut per 13. ad quid referatur uersus. 13.
 qui non est sanguinibus, neq; op uolte parricid. 1. q. 1.
 relatione que patet de ab aliquibus referri ac filios
 quasi sic sensu dedit eis potatem filios dicitur fieri, non
 qualiterq; filios, sed taliter q. u. op sanguinibus non ali-
 ter ut heredes ab alijs ad eos referatur, de quibus dicitur
 ut quotquot a. uenerunt eis, quia ubi nos habemus

3° potuerunt Nestoriani in Christo duas personas, verum
 si duas sunt personae quomodo, 2° verbis dei Caro
 factus, ut in. unus homo dicitur factus, alterum nisi ad
 sit unitas persona, quomodo a. verbis caro factus sit
 dicitur in 3° y.

Quantum 25° Quomodo verbis in nobis habi
 tauerit? Quasias (ce) oppositiones, caiet. interpre
 tatur. Hanc vocat et ait post. habetate in nobis
 per fidei et gratiam iuxta illud ad eph. 3 ubi a. ut de
 Christum habitare per fidei in cordibus nostris, sed haec opposi
 tio n. ut hanc loco ualide conformis, quia euang. illud
 agit de uisibili habitate cum Adam subdit et uisum
 gloriae eius habitatio a. per fidei e. inuisibili, S. Chry.
 de Cypriell. hic opponunt uerbu' habitate in nobis. i.
 in uia nra humana uel in uia carnis iuxta illud ad
 Coloss. 1. in ipso complaerit oem plenitudinem diuinitatis
 habitare. et c. r. in ipso inhabitat ois plenitudo diu
 nitatis. alia' oppositione' adfert Eua. q. u' lite raly
 ait uerba habitate in nobis. i. inter nos uisum et uis
 uersat' e. et n. agere uita' solitaria' ab hoim' oculis
 secreta' sicut praedicta' fuit Baruch. 3. in te uis
 uisus e. et cum uerbis conuersatus est et Zach. 4. habet
 uisita' sion. quia ois ego uenio et habitabo in me
 dia tui quia' oppositione' indicat ipse Euangelista
 q. u' uis' i. r. d. in medio uentris Matie, quem dicit
 uisita'.

EVANGELIUM

In festo S. Stephani.

Hic Euang. habetur apud S. Mat. c. 23. incipit
 a uers. 34. usq. ad fine' in quibus uersibus tradit
 agit. In 1° praedicit Scribis et pharisaeis propheta' ab
 ipsis occidatos. 2° ob hoc sanguine' iustorum super eos
 accentur. 3° in gemisere sup. Hierusalem, q. u' filius gentis uel

Quasita Circa Sextum. 189

Quasita Circa Septum.

Quasita 1°. Quomodo Abel justus dicatur, et
quod sanguinem profuderit. R. 1°. Hæretici
vera dicunt, Abel justus, dicitur quod cum
sine cura oculis diuinis, uerissimè macula
futura tui sequuntur, quomodo immaculatus, et ois mundus
erit certa manus leprosa sicut pulvis tegatur sine
aperte morbida, et imbuta est. Catholici sequuntur, si
Abel dei justus aiant ab eterna gratia et charitate, quæ
iustificamur, et ex merito docetur in mæa de gratia
propter hanc puritatem habuit aliam in super uertutibus
Abel, et singulariter castitate fuit insignitus, licet id
negat Alan: apud Gen. 4. u. 2. sed potius cre
debat SS. Hier. Ref. amb. et alij, qui hoc colligunt
inde, quod scriptura nō faciat mentionem uicij
et liberorum Abel, sicut meminit apud et proliam
Cain. R. 2°. Cain occisi Abel adferri Gen. 4. u. 5.
quod pro ad munera sicut sacrificia Cain u. respo
dit, sed ad Abel, unde Cain aduersus fratrem
concepit q. postea eadem peperit quid mirum a. quod
ad manera Abel resperit quæ obtulit optima
ut Gen. 4. u. 4. u. ualgaritox illo uerficulo dicit
ponat pinguis dabo uer maera sacrificabo.

Quasita 2°. Quis sit ille Zacharias occisus in
ter templo et altare. R. q. ut conuenire, inter se au
dore, sapient: putat q. probu sicut dicit, quod hoc dicit
nouissimus sit in templo occisus. Scribitur in Zacharia
c. 1. u. 1. ut alij putat q. propheta illu qui inter
re minoris uenit, ut eo quod loc. cit. appropie
filius Zacharia dicitur. R. Hier. quæ multi sequuntur
putat dicitur, de quo agit q. Paralip. 24. u. 21

t. S. Steph.
Chio dicitur...
habitate...
E. B. I. V. M.
Stephanus...

Evangelium in festo S. Stephani

nos duros sic Matt 7. ut de mane gudei
 sanguis eius super nos et super filios nostros dicere
 uolunt nos in nostris posteris habimus panem pro
 sanguine effundendo. Luc. 11. Si nigrere dicit ois
 prophetarum a Judois ad uel dicit quod s. Matt. In
 quere. n. seu requirere. sanguis noster in scriptura est
 supplicium famens de homicidio patris ut Gen. 42.
 u. 17. in sanguis eius, scilicet Josephi, exquiruntur.

Quoniam q. Quomodo ois prophetarum san-
 guis uenerit super scribas et pharisaeos et ab ipsis
 ut facime antiquiores prophetas obsecrati, sed a pa-
 tribus, num lurrant panem parentibus debitas, an u.
 scriptis Ezech. 18. u. 20. filia u. portatura in
 quibus pater? Et 1. articulus e. ex multis scripturis
 huius pater parentum puniri in filiis Exod. 20. Ego
 sum deus tuus, fortis zelator, uisitans iniquitatem patris
 in filios, in 3. am et 4. am generacionem eorum, qui oderunt
 me. Hieremias 17. u. 18. reddis iniquitatem patris in filiis
 filiorum eorum, post eos: et alibi limite tu haec et pater
 tua loca illeget s. Hier. Aug. l. cont. ad im. c. 4. quia
 niri nempe peccata parentum in filiis, si filii pro-
 prijs peccatis pater parentum imitentur quod Exod.
 20. n. de absolute in filios in 3. et 4. generacione
 sed additur eorum qui oderunt me: u. quod ultra
 has generaciones pater parentum puniri in soleant
 sed additur filii in 3. et 4. generacione quia ad has
 aq. generaciones filii parentum uideri possunt et eorum
 peccata imitentur, et huius alter ad has limitari
 pater parentum in filiis puniri a deo pena temporalis
 u. aeterna et spiritualis unde Voss. 1. de deo q. 83

Quaestio Circa Sextam.

192

autem dicitur in Exod. vi. n. loq. de pena tempo-
 rali qm unusquisq. in sua iniq. meretur p. p. n.
 ciat, sed de spirituali et aeterna, ibi n. fact. ostendit
 dit propheta quomodo ait iustus, qui lege observantia
 in iustia sua vivet, n. gdet vita temporal, sed aeterna.
 verum licet plerumq. p. p. p. delicta puniantur filij pas-
 tris imitantes, n. t. n. negat. d. d. q. n. et a d. o. p. n. i. i.
 filios qui patris n. sunt imitati, sic 2. Reg. 12. quia
 peccant. d. n. i. p. n. t. e. n. s. p. n. t. e. n. s. p. n. t. e. n. s.
 Nathan blasphemare fecisti populo d. n. i. p. n. t. e. n. s.
 tuis, qui natus e. tibi m. o. u. e. n. t. e. n. s. p. n. t. e. n. s.
 do Athab, qui furatus fuit de spolijs Jericho regula,
 auream percussit d. n. s. multos de exercitu Judaeorum
 simul filios et filias eius, qui ab hoc crimine immu-
 nes erant puniuntur, q. n. aliq. tal. p. n. t. e. n. s. q. u. a. n. t.
 innocentes filij p. p. n. t. e. n. s. p. n. t. e. n. s. p. n. t. e. n. s.
 puniuntur, sed affliguntur tunc p. n. a. l. u. t. d. o. c. e. t. d. i. h.
 1. q. 2. q. 82. a. 8. n. h. e. r. a. c. i. o. n. e. p. a. n. a. l. e. m. e. d. i. c. i. n. a.
 na, si loquamur de pena, n. i. q. u. i. t. p. r. o. p. e. c. c. a. t. o. i. n. f. l. i. c. i. t. a.
 n. q. m. h. o. r. a. c. i. o. n. e. p. a. n. a. l. e. s. i. c. s. m. u. n. u. s. q. u. i. s. q. p. p. e. c. c. a. t. o. s. u. o.
 punitur, quia d. n. s. p. e. c. c. a. t. o. i. n. f. l. i. c. i. t. a. t. e. s. i. a.
 loquamur de pena q. h. i. r. a. c. i. o. n. e. m. e. d. i. c. i. n. a. l. e. c. o. n. t. r. i. b. u. t. i. o.
 q. u. o. s. u. n. u. s. p. u. n. i. t. u. r. p. r. o. p. e. c. c. a. t. o. a. l. t. e. r. i. u. s. c. o. p. a. u. l. i.
 post subitanea si filius vel subditus e. p. a. r. t. i. c. i. p. s. u. l. t. e. n. s.
 re talis p. n. a. l. i. d. e. f. e. c. t. u. s. h. i. r. a. c. i. o. n. e. p. a. n. a. l. e. q. u. i. e. d. u. t. u. s.
 q. u. i. s. i. c. q. p. u. n. i. t. u. r. c. o. n. t. r. a. p. q. u. o. p. u. n. i. t. u. r. s. i. u. n. i. s. i. c. i. t.
 p. a. r. t. i. c. i. p. s. u. l. t. e. n. s. c. u. l. p. a. d. e. r. a. c. i. o. n. e. p. a. n. a. l. e. q. u. i. q. u. i. p. r. o. q. u. o.
 punitur q. u. i. u. n. i. s. i. c. e. s. t. q. u. i. p. u. n. i. t. u. r. r. a. c. i. o. n. e. m. e. d. i. c. i. n. a. l. e.
 t. n. i. s. i. p. r. o. a. c. c. i. d. e. n. s. i. n. q. u. i. p. e. c. c. a. t. o. a. l. t. e. r. i. u. s. c. o. n. s. p. a. t. i. s. o. r. d. i. n. a. t. u. r.

Quaestio Crea Septima.

198

pharisaeos signare aduifre hoc tam graue pro homicidy
huius panas daturas et ne oia et qd homicidia in ipis pu
niri uideantur, uel siglare aduifre ut sciaz putat, tui
puros panas aequalentem panis oiam homicidarum qd iustos
uoluerunt, uel ois gra panas subituro, quales homici
da fuerunt, et certe ois generis mala in oppidio urbis
Hierosolymitana conspirant, Judaeosq, afflixerunt, uel
iusta parras tam graue suppliciu super eos uenturus
q, graui affici poterant, si oia homicidia perpetrasset
hunc uerbo mpm suppliciu super eos uenturus dixit
Christus, quod futurum et intelligendum in oppidio urbis iudicae
u. 28. esse uoluerunt uobis uia domus deserta, quod sup
pliciu in illo oppidio mpm fuisse et ex oibus malis qd mi
seris constat nemo negare potest, qui Josephus hoc de re
legerit, uel cuius scribit de iudaica qd ponit explum
cognitionem honorem et malorum, qd iam Christus ait ut ue
niat ois sanguis sup nos ilgi, cognoscere malorum, quasi
diceret, ut ueniat super cognoscere mala, de qua uos ois
sanguis iustus et

Quaeritur 5: Quomodo Christus congregare
uoluerit Judaeos. Et op. cor. 28. 28 congregare hoc
loco uel aliud e, quam uocare ad meliorem mentem, uera
charitatem, et ad regnum caelorum et hoc uoluit Christus cum
Gadatos congregare uoluit et haec Christi mentem uideat
parabola regis, qui Cap. parabol. misit famulos suos in
fatos ad nastias uocare, utitur a similitudine gallinae
spatiantis alas suos, et parate fouere et protegere pullos
suos et apertu animi sui fat declararet, utitur a. u. iustorum
pax apud s. Luc. 12. uox illis apud s. Mat. 12. Mat
hoc loco uox Gallinae sed utrobique bene quia uox
Graeco spax sem acem, quam gallinae mdat, aduifre

Quasita Circa Textum
IN FESTO SANCTI
Stephani Protomart.

197

Quae ego mitto ad vos prophetas. Math 23

Quaestio 1^a

Haec verba quorsum pertinent? Et ostendit qd Christus voluit eandem suam curam sibi esse per oia (quod et olim pronuntiavit per os Isaac Rud. et iud. ubi ultra facere vinea mea et ut sibi Isaac s. d.) magis quantum ad psum. Quod si viros insignes a quibus regeret quos certe tunc et dicitur quantum infirmum regi a stulto et impulsu. Unde in electione cuiuscumq; magistratus iurant electores electuros se, quod vere oia in aptissimum se iudicauerint, quod nisi fuerint res sunt prius per se id est, multum horabunt. Quod dicitur in psum. meredunt quia ut scribitur in 1^a ad Cor. 13. 12. utraque bona gubernari. In Reg. 1. dicitur quod populo sui psum. tam in spiritualibus quam in temporalibus Moysi sapia et virtutes clarissimum. Postea psum. istas duas separans ab invicem successorem et dedit in spiritualibus Aaroni Eleazarum, Eleazaro summus alios sacerdotum, et Aaroni succedentes per 1^a ad Cor. 13. 12. utraque bona gubernari. In temp. poralibus a. Iohann. haec a. Iudias psum. tantum gratia ut nunquam die uarauerit principatus. Et uarationis caa fuit ipse populus, qui psum. a. d. se se auertens oppi. ari psum. aliquot calamitatibus debuit, quod ut defensionem de celo acciperet. A Iudibus uirum 1^a ad Cor. 13. 12. utraque bona gubernari. Saul, David et Reges alios, ex quibus multi boni, ut Saul amicus, de quo 1^a Reg. 9. Non erat uir de filiis Israel melior illo, et Dauid de quo Act 13. In ueni David filius Iosias sicut cor men, qui factus uir uoluit miser. Et qui mali fuerunt culpa sua facti sunt. Haec a. psum. ut demonstraret postea quibus quoq; factis duratura? psum. quoad spum. talia addit Quae ego mitto ad vos prophetas, et sapientes et

Evang: in festo Sancti Stephani

Leuitas: Judaeos alloquitur, aplos a. coramq; faciens nos
 tollit quos destinare incipitbat pones de Anna &
 uangelica. Har de diei prouida. — Et uero si
 mul uidem Judaeos ofundit tanqm inq ratifimos non
 migit attende, et ex his uideri, et uenifigati, et flagellati
 fiti in synagoga uis, et persequemini de civitate in civi-
 tatem; sed certe gtabit uobis ista persequitio, uos quippe
 uos facit ois sanguinis iusti nequiter ofusi ab origine mun-
 di promissq; sanguinis ipsiusmet abolis. Ipsi, nique ritus
 hoc sensu quod n sapienter amno latius uisum, qui pphetas
 uetres uidentur, et seuerissime puniti sunt, sed misitatis illorum
 uelligit uelidimini iniquitatem. Sed raris uis, ac qfir-
 mare, et uoluntatis ofe mi uestra offirmatioris. Nam
 et malefici hoies iam castigati ob delictu primum illud si-
 itrent, seuerius a Judaeis puniuntur.

Quaestio 2^a An Chrii soli tm' Eulias sua pro-
 aia, et uis priuatis eius membris? Et q' g' p' u' a' t' o' s'
 quolibet sua' p' u' i' e' t' p' r' o' u' i' d' i' a' m, ut de priuatis ipis p' a' b' e'
 tibus longe m' i' n' o' r' i' s' p' r' e' t' i' u' r' o' s' g' e' r' a' t, i' n' t' a' d' u' e' r' s' u' m' M' a' t' h' .
 u' i' s' t' o' r' i' e' d' u' o' p' o' s' s' e' r' e' a' s' s' e' u' e' n' i' t' u' s' , e' t' u' a' n' t' i' p' i' l' l' i' s' u' c' a' d' i' t'
super terram filii patris meo. adhaec totu' corpus nihil est
 aliud, quod eius partit, cui prouida benedictio nemo est, qui his
 quos benedicit, ac prouidat. Clara deniq; sunt uerba
 d' Aug. pl. r. 14. Super custodia mea' s' t' a' s' i' c' u' e' s' i' o' i' s'
oblitus s' i' e' m' i' h' i' s' o' l' i' i' n' t' e' n' d' e' r' e' u' e' l' i' s' . seq' a. et semp
te paratu' s' a' b' i' b' e' r' e' , s' e' m' p' e' r' t' e' p' a' r' a' t' u' o' f' f' i' c' i' i' s' i' m' e' p' a' r' a'
t' u' i' n' u' e' n' i' s' .

Quaestio 3^a De qua Congreg. loquitur
 Chrii dicens, Quoties uolui congregare filios tuos. Et
 de Congregatio sumpta pro adulatione ad se, u' sensus
 sic Quoties uolui, et conatus su' adducere te ad me, ut fidem
 efficiat ut mi me credas, mihi copulareris, ut amorem
 et tanqm Ono tuo adhererem. Inducit scriptura facti Salu-
 na similitud, q' u' aliter pullos gregat suos, q' u' ad uocem

Sancti Stephani

Quaestio Circa Textum 199

do ad se, ut sub alijs eius tunc sint ab accipere, aut mueria
ab illa estra sibi accipiant. Et alijs Chri ad istas analogis
aut propheta David sub umbra alarum tuarum protegitur.
serpente alius bone meo dno uicta te et cuiusque in manu
fugnet q me.

Quaestio 4^a Quomodo rebellis uoluntas hominis
adhaerere Chri facti sancto, et creatori tot operum mira-
bilium sualere potuit q, eius uoluntati, et effectui ab eo inter-
tio impedire? Et nihil dubium, quam si absolute uoluerit
illos ad se potest adherere potuisset, et ad pugnantem, insolentiam
et quam conuando, quae mens illorum humerum crocum accipret,
cora. graua illa uoluntati deponeret uoluntati, iriam uero indu-
eret, sicut in aplo factum legimus. atq, hoc modo sententia
illae exponenda sunt psal. 137. uia quae uoluit fieri et non
9 uoluit eum qui cogit sed neg, uult, neg, tenet, neg, potest
tam uehementibus uti motibus, sicut animalis, qd tentus medio
cribus et sufficientibus dammodo uoluit. Quod uoluit per liberu
arbitrium cooperari. Quod uoluit facit effectus quidem
non sequi, quem deus intendit, uerum non uidetur intendi. Et
ho sualere aduersus eum, tunc quia deus non uult effectus
nisi sub conditione, ut ho qd sentiat, atq, ita cooperetur; tunc
quia tunc deus uim suam omnem non exerceat: unde non per
proprio auerter sualere aduersus gigantes uis per-
tinentia uoluntatem sui aduersus, et finem suu ligari se, aut
prostrari.

Quaestio 5^a Quia eo quod Judaei a Chri inui-
tati ueritate noluerunt quid in scripturis manifeste qd
reuerentur ut Haereticos? Requiritur errare eos grauissima,
et Chri qd dicitur, ut in scripturis hominum. qd sui iuris sicut
libro arbitrio peditur. Cuius u. uoluntas potentior est deo
omni negotio an hodie creatura imbecillis. utiq, deo,
Qui qd fieri potest ut nichilominus nolit ho quod deus uult, nec
faciat quod ille uult fieri, nisi quia uoluntas libera est, quantum ad
actiones humanas, et liberu se determinat ad utram uis

Euang: in festo Sancti Steph:

partem, & in hac libertate a Deo relinquitur, nolens
 ut vim afferre nōa sed suauiter oīa disponant.

Quaestio 6^a nonne haec alia verba in eu
 occidit, & crucifigatis uisum demonstrant adrogatū,
 nempe hōi nullū in se rēmodi libere arbitriū, nec
 modo. Praedictio Chri nō potuit falli, fallax a. i. ut uia
 erat, si Iudaei nō occiderent prophetas ad se mittendos,
 sciendū prōinde nō potuisse eos, ab eorūmodi caede abstinere,
 fuisseq; arbitrio illo destitutos. Ex uero uerbi seq. to quod
 praedictio Chri supponit p̄uisione. Volūta Iudaeorū occidendi
 prophetas: nō si aduerunt eos occidera, quia Chri p̄uisione,
 sed q̄ p̄uidit Chri, q̄ uoluerant. sicut itaq; Volūta
 haec libera fuit, ita Chri p̄uisione, & eodē p̄dictio, & Ca.
 dō ipsa. Exemplo uero illustramus. Videt Petrus Paulum
 meditantem per uiam, in quā latroas fossa nouit, uel
 paratas esse mīdias, & p̄dixit aquid se fossa ut trahi idem
 Paulus cauat, uel mīdicipial a latronibus, rōip sag, cadit
 & mīdicipit; q̄ro an duendū est Petrus caā huius lapsi.
 & comprehensio, & Paulus nō ambulat libere uel per
 fossa, & mīdias: nullo modo q̄ nec Chri p̄uisione, p̄dictioq;
 quidquā detrahit libertati Iudaeorū, nec necessitatem
 ad attulit occidendi prophetas.

Quaestio 7^a Haec sententia Eu relinquetur
uobis domus ur̄a deserta de quā domo & desertione!
 Ex lo templo Hierosol: primum; deinde de ipsā ciuitate.
 Nam templū dictū quiescit domum testatur Chri Ios 2.
 diebus Nolite facere domū Patris mei domum negotia
tionis; nec obstat quod in scripta hōdurno uel legimus Eu
relinquetur domus ur̄a uel domus ur̄a deserta, quia post
 quod repudiat a populo q̄ Chri, repudiat illi uisum
 unā uel templo, nec mīdē res suas dignatur esse p̄parat.
 ait prōinde domus ur̄a, uel domus ur̄a, sicut eodē 302
 post adorationē uiculi uel ait p̄rō ad Moysen, Uel deserta
de p̄ccauit populus meus, quem eduxi de terra d'gypti.

Quasiita Loca Textum.
Subnigra, & simul praeiens, quia in singulari purpureo no-
mine, ut ois res indefinito aliquot, idq; gravi adactus
necessitate. N. semp. & pedit adhibere loca pharmana
ita loquitur S. Chrys. Bon. & in bon. sed qm alia curationi
resistit, adhibenda strigita, & mordacia sunt, quo citius
morbo occurratur. affine est illud medicum affemenda
pro sunt uulnera, & fomenta n. putiant. fuit in eo qm ruy
gras uti sanctas, nulla est imminuit Dio, qualemcumq;
a uicium sapissime. Imitatur corpora, seu uirtutes uicior,
quaru calor uere quidem et hysma uiget, ubiq; cibo tan-
gens copiosior, de fribus hypor. l. aphor. 15. a ha-
te a. & autemno languet. Quo effect pbuigatio
eas neruofior & proferta a Dio ageret, muniobat
illa prodigia, & signis multis, qua faciebat in populo,
sme quibus minus uideri poterat fide digna. Tanta
facies quopudat est pbias, ut simplis rous offertio
ut ad pbiam phnam, fidemq; facienda sufficiat,
ut Sancti Joai Baptista, & apud Romanos a mili soas
si in publicis dieret curas facerent qsi M. amilium
francus ugia meredo corrupti improius populi Rom.
prodidit qsi M. amilium francus, huic se affine pul-
sa ofes negat quiritis ubi crediti mox populus
uicior ab hac accusatione depulsi, sed hoc pteraru at
potentiora solent esse miracula, quibus delectos uicior
aug. Ha uicior contandos suos dicebat illis si me
scripturaru ueritate antiquitate, ut miraculoru
potestas, ut moui caritas, uel raou ueritas uos affe-
rit, abite qsi, & redite qsi. Tanta
ad uicior tuu inerat ut fere solus timeretur, et a pci-
pui aduqsi impitret. N. qm a malis pforatione
pati malis est, uel ignominiosus, uel so gloriosus, quo
pluros numerantur, tm feratur ad finem usq; cotistan-
tia, qm ut ad s. hui: ad furia n. qsi in Christia,
n. iudicia, ad finis, uel q; putare debent dictis fili

In nō cede malis, sed g' audentior ito
 Quis gerunt aduersarij illi n' ualentes resistere sapie
 & spiritui, qui in eo loquobat: Conuersi ad Calumni
 a. ut supra attigi, quodq; amplius est ad furorē, minus
 exortata iudicij sententia, ad quem pertractus fuerat
Laueuerunt uocis maghā & impetu fuerunt
unanimiter in eul, & eiecerunt eul extra ciuitatem la
pidabant. sic lupus n' ualens arguētor ouis soluta
 dicentis n' se turbare aqua, unde bibebat ul n' fra
 illud sita biberat de cōi lumine, respondit dicit qd
uolueris stat mihi comedere te. sic hereticū manife
 sti quisti ad glutinias, & offensa Oimina querunt,
 se se uo infamatis uictibus fide' abrogent.

Quaestio 9^a Quale genus moris est la
 pidatio. & durus p'posito nisi n' attingant lapidē caput
 frangant cranium. Diu languet lapidatus. Morti
 hinc blasphemi apud Judaeos sane obnoxij; iniustissimi p'om
 de S. Stephano minime blasphemo illata est. De his eius
 lapidibus unus quasi pretiosus thesaurus fuerat Antona; illa
 uidebant, qui cubitū eū attriuit (hinc uobis nomen, ap'riū
 .n. Graeci cubitū significat) ut inuit S. Aug. serm 30. et 32.
 da diuersis, nisi p' hō Antona sic potius dicta sit a Cubi
 to quod litus loci illius inflectendo se ad norma' rectanguli
 brachij inflexu, cubitūq; repraesentat ut scribit p'ler. 1. 3. 11.
 Fuerunt quidem hi lapides abominabiles respectu lapidantiū,
 qui eis uti sunt ad immane periclitio' p'petrandū, sicut
 & Crux Christi, gladius Goliath, gladius Apollonij, uenerabi
 les a. p' S. Stephanū, cuius corp' attigerunt, & in ista m' sita
 fuerunt ad certandū bonū certamen; similiterq; Crux resp'c
 de machabae. Prior arto honorifice nudatus est pallio
 post Cyrod, 2 Reg' 21 quod notandū est pro cultu S.
 reliquiarū

Quaestio 10^a Quae uerba S. Stephani sin
 gulariter hinc mōuerunt aduersarij: & ista q' sequuntur
 Quae uideo calor apertor, & g' iam stantem a d'p'io' d'p'io'

... validum in glorificatione...
... quod est odiorum, et summe odiorum, et negabant uicere.
... quia fle est deo naturalis uicendi facultatem,
... ad precipitandum humanum corpus et remotifimum.
... calor apertus, non quod reiffa sicuti fuerint ad statuerit eos deo
... in aeternum psal 148 et quasi are solidissimo fusi sicut Job.
... 27 sed quod apparuerit pugili suo Iohes non minus per se
... ro, quam si sicuti fuerit: sicut Iuc 16 sicuti ad eum in
... tormentis, deuenit oculos suos uidit ab abel a longe. Quod
... si per calor uigamus nubem magnificam, intra qua Christus
... extra calid apparuit, ita disposita, ut in parietibus duas sicuti
... aduel: et his dicamus Christum aliqui mouebundis apparere.

Quaestio II^a Homo ualens dominus esse
suos in spiritu meo, quis est sensus: nult dicere
ait s. Aug. fecisti me uisibilem uisibilem me in trinum,
pham. Illi qui loquuntur tui suscipe. Illi dicitur,
tu me remitte. Sic spiritus meo intra in gaudium
promissum tui. a dicitur aia mea post te, quia caro mea
lapidata est pro te. accipe spiritum meum, et reddo
miti promissum tuum. Felices, qui sic uiuunt ut pari
fiduciam ualeant instanti morte similia Christo dicere
et mereantur gaudium, et ad illos sicuti. anima cuiusque
mortui transfertur statim uel ad paradysum uel
ad purgatorium, uel ad infernum s. Th. 1.2. q. 9. a. 5.

Quaestio II^a Qui homo aliorum: Domine
ne statuas illis hoc peccatum. Et statuere est figere
et firmare illud, ne fle moueri, aut tolli possit
unde leges statuta dicit, quasi firma, et immutabilia:
erat itaque Iosephus, ne Iustum lapidantem se tam fir
miter sit apud hominem, ut sit irremissibile. adde s.
Aug. 1. c. Ego peior, ego lapidator, sed ne statuas illis
hoc peccatum. Hoc deo tibi ignia, quia a te dicitur.

Sancti Steph:
auditor lo
ualerit respicere
al: Conuasi ad
ad ad ad
on. patet factus
t impetu
ultra Cimitatib
arguendos omi
unde bibebat ad
respondi dicit
sic se reuic me
Omina quibus
fuit ablogat.
e genit mortis
attigant lapidat
lapidator. M
obrog; inuicem
huc sicut
uicem genit
huc ubi nom
uit s. Aug. sicut
de potius nota
de se ad norma
at ut scribit
inabiles respic
indignis potest
ladius apollonj
attigant, sicut
amen; similiter
in sicutant
uicem genit
ad ad ad

Evang: in festo S. Joannis Evangel.
 Sed multum interest inter te & me. Tu Dominus,
 ego servus, Tu Verbum, ego Auditor, Tu Ma-
 gister ego Discipulus, Tu Creator omnium ego
 creatura. Tu servus ego a. h. Quid ergo didisti
 si ignoscas illis quia nesciunt quid faciunt, quomo-
 do peccato peccasti, & me pro minimo peccato docuisti,
 quam addocet. Quid n. est peccatum lapidantium me
 comparatum cum peccato Omnefigentium etc. Quod
 procul erat a civitate sanctus hic Protomartyr, qui
 pro suis orabat interigentibus, & quidem positus genu-
 bus: Quam n. erat fidem negaturus qui post Christum
 fuit martyrus antesignanus: Quod oratio, quae
 non sedit pro se, sed pro alijs, sed pro bono publico,
 verum satis pro se orat, qui pro tali bono suppli-
 cat. Mt. 2. 2. 9. 47. a. 10. & 9. 39.
 a. 2. Hinc tanta laus orationis dominicalis
 illud respicientis.

EVANGELIUM
 IN
 festo sancti Joannis Evan-
 gelista.

Incipit a Joac 21 incipiendo a ver-
 su 19 usq. ad 25 exclusive, ni quo duo a.
 quatuor, primo iubet Christus Dominus se-
 rum, ut se sequatur. Interrogat Ite Christum
 quid

Pauli Mart.
to it me. Tu dicit
ego auditor. Tu
creator omnium ego
a. h. q. g. dicit
ut qui facit, pro
omnino p. d. docet
scat. Sapientia me
ifigentia. h.
hic protomartyr
i. x. quidem p. p. h.
gateras qui p. h.
Quidli oris p.
pro bono p. h.
pro tali bono p.
a. 10. 15. 9.
ationis h. m. h.

9 8 1 1 1 1

Gannu
ta.

21 majus
Lafiae, ni q. a. h.
Christus Dominus
interrogat p. h.

Quaerita Circa Septum.
quid Joana futura sit, cuius sit mortis generi desti-
nata sit.

190
207

Quaerita Circa Septum.

Quaeritur 7. an Christus his verbis sequere me
voluerit petro iudicare genus mortis, quod ipse subi-
turni. affirm. Aug. Bed. Kitzper. et hanc interpretatio-
nem probari facit quia non est dubium, quod Christus postquam
is petra mortis in praedicatione cum u. vers. 13 subiungit
sequere me id est uelle aperte dicit sequere me iam ad mortem
tunc quia agebat Christus de morte quae postea dicitur
in ipso uerbo non potest me uerbo sequi sequerem a. postea cum
significat hoc et si agat de morte ut uerbo illo sequere
iudicare uelle mortem, et alludere uoluisse ad gra-
ditum uaticinium. Joa. 13. licet hanc interpretatio non sit
mala, melior tamen uerba Theophylacti et aliorum asserere
tunc Christum hoc c. 21. u. 19. dixisse petro ut se corpus
uoluerit, pedibusque abeantem sequeretur, tunc quia cum
hoc dixisset statim surrexit in loco ubi discipuli habebant
et praecedebant apostoli ut manifestum est uers. 20 ubi dicitur
quod Joa. sit sententia sit abeantem, tunc quia euangelista eodem
uerbo sequendi utitur in uers. 19. et 20 ad uentum
sequendi in 20 uers. significat ambulacem totum, corporale
quod in ipso non inconuenienter significat eadem ambula-
tionem spiritus corporale, praesertim cum Christus iam supra
aperte praedixisset petram certam mortem morturum hoc a.
dicitur inquit euangelista significat quia morte clarifica-
tura esset spiritus. Sed quidam fuisse hoc genus mortis,
quod supra praedictum dixit Christus u. 18. petrus certum
genus mortis amen amen dico uobis tibi cum es iunior
cingebas te et ambulabas, uel uolebas, uel a. pauperis
petebas, manu tuas et alios te cingebat, et dices quod tu

143
210

Euangel in festo S. Joa. Euangel

in latinis editionibus ut uideri e apud frugensem
in notionibus hebraeis, a e qua proposuimus, sic cum
uolo manere hoc fuit Ambrosius: psal. 25 et 118 et mul-
torum aliorum pp, altera e sic cum uolo manere, haec e,
Chrysostomus: et aliorum Graecorum interpretata et conuenit
tam cum Graecis codicibus in quibus scribitur habetur
eum si uolens cum Syriaco textu, q ita sonat si uolens
ego ut maneat ipse donec uentus ego tibi quid tibi
e a recto est sic uolo cum manere, qua lectio hactenus
genesi loco cit. in multis exemplaribus reperitur, huius
iam sequuntur scribae ad hoc ad hoc, quae
lectio de supposita n' d'ul' seq' quod S. Joa. ad huc sit
in uinis, nulla praedicta uerba, sic cum uolo manere
duobus modis opponi potest uel absolute uel conditionate
absolute uel conditionate e S. Aug. sic uolo q' ma-
nere absq' morte uolentia, et cruciatus. Martyrius
donec uentus ad iudicia, quid a. hoc ad se uenit,
uere ponatur bene n' tui sequitur Joaem ad Chri-
aduentu postea martyrio moriturus ut sit op illo
math. 10. uerq' 10. et n' cognoscebat ad d'ores peperit
filiu suu primogenitu, sed parla Joaet signat
Chrius quod ad usq' suu aduentu de Joaet sit futura
et haec interpretatio S. Aug. e uera, et septu m' p
conueniens, hoc n. agit Chrius ut petro Joaem opponeret
petru dixerat moriturus in cruce morte sit uolentia
q' q' iam e contrario de se uelle manere Joaem n'
signat eum n' moriturus sed n' eodem modo et uolentia
fia, qua petrus erat moriturus, et hoc e, quod Joaem
sabijs sit u. 23. et n' dixit ei q' n' moriturus sed sic
eum uolo manere. Conditione aliter opponunt alij scrib,
intelligendo praedictam si in hunc sensu sit sic uolo, seu

Quarta circa Septim.

199
211

velim cum vivere usq ad mens adventus, quid hoc
ad te pertinet, & locutio conditionata n̄ significat
affirmationem Joann̄ n̄ morturum iuxta normam canu
ditionum conditionalium. Dies 3° Joann̄ ventu

ut tempore Antichri et pradiaturus evangelium iuxta
illud Apot: 10. u. 11. oportet te Antiu pradiicare genti
bus: ab ipso et Antichri occidetur, nam coru na mar
tyrij e promissa Joanni Math. 20. u. 23. his verbis
calice meo bibetis q^o n̄ dū erit mortuus. R^o 1° Joann̄
n̄ venturum tempore Antichri, nam Apot 11. ubi
Joan. agit de 2° adventu Chri ad iudiciu udeli
et optamul n̄ nisi e pradiatorul et fortius q^o i^o
Antichri, prophetabunt mentione facte et hie
iuxta coem ss. 33 sentiam erunt Enoch, et liq^o
quo a. attinet Apot. 10. aic Joann̄ Antiu propte
faste gentibus c. 12. 13. 14. et cat. usq ad finel
apostol. unde n̄ est neceffe ut in finel mundi is
prophete. R^o 2° Joann̄ iam bibere calice mar
tyrij cui m̄ solium feruetis olei e missu, unde
de facto pro uno martyre coluar

Haeres 4°. Quomodo S Joannes mortuus
et num̄ resurrexit cu corpore? R^o S Joannes
cu tempus mortis imminere sibi diuinitu, et ipse
uicium adhuc ingressu e p pulchru quod sibi pa
rari iulpenat et n̄ eo finel dolore sibi ipe ista
multi ss. 33. apud Joa. Hanc m̄ appar e caa. c. 73.
n. 20 quia uero pottea eius corpu m̄ eo quae pita
fuit rep̄ reperit uident n̄ nulli cu' est corpore
Joa resurre p̄ire ad gloria m̄ hac opinione inter
ueteras e S Th̄m q. 1. dist 43 a. 3. Albert Mag m̄ Joa.

Quasita Circa Pextum.

IN FESTO SANCTI

Ioannis Evangelista.

Dixit Jesus Petro sequere me. Joa. 21

Quasitio 1^a Quis serm, christumq, dicendy
 est sequi. Et iuxta scripturas, qui eius patientia innocen
 tia, & alia eius virtutes imitatur. Unde Petrus cu
 dixisset qdā 1. c. 2. Christus passus est pro nobis, nobis re
 linquens exemplum, ut sequamini uestigia eius, mori uti
 peccata non fecit, nec miratus est dolus in ore eius, quia
 maledicebatur n̄ maledicebat. Ipsiūmet Christi uerba sunt
 Math. 12. quis uult a me sequi, uult seipsum crucifigere,
et seipsum uelut uinum bibere, et seipsum crucifigere,
et seipsum uelut uinum bibere. Iuxta Plutarchum u. ex sequi
 ratione, ut pota, qd serm referit, cuius regula, et sic
 uertorium actionu necessarium, ab eo datum, quod alii
 nota uocatur lumen ut psal q ubi qsentibus quis ostendit
uobis bona: i. qui facultatem gualit intelligendi,
quo modo recte sit operandu. Et signatur id super
nos lumen uultus sui timē. Haru dicitur interpretata
 fionu una n̄ diferepat ab aliā, quia omnes Christi moria
 seu uirtutes cu rāō ggerunt, et q̄ q̄cunq, cu rāōne
 fiunt, actionibus Christi ggerunt. Rationes p̄mōdes
 sequitur, qui Christum sequitur.

Quasitio 2^a Utrum aliquo et modo eoi
 p̄mōdes quis debet dictu sibi ab eo sequeretur. Et
 debet, si quia uelut passim omnes ad se uocat, Math.
 11. uenite ad me omnes. et de quouis m̄desirunt ait
qui sequitur me n̄ ambulat in tenebris. Et a Petro
 1. c. proponitur n̄ exemplum ab oibus imitandu, uia
 se uocat ducentem ad calu ab oibus p̄p̄tū. Nullus
 t̄nig, est, qui si uelit ad salutem peruenire n̄ debet
ambulare q̄s q̄s filius adoptio poro filiorū d̄s est

Euang: in festo S. Joan: Euang:
 per conformationem Imaginis ad filium naachum & d.
 1^a q. 93. a. 7. confititur hoc conformationem in imita-
 tione morum, et gentione hostis, specialiter hoc dicitur ipse
 pater sequere me, ut se illicet pater & pater ipse Christi
 vicarium ad regendam eius ecclesiam constituit, sicut et pau-
 lo antea dicitur sequere me, sequere me Joa 21.
 Monitum insuper illud adiuat ut mature prepararet se ad
 mortem crucis subeundae, quo perfectius et assimilaretur:
 hoc est ad significare volens, quia sic moritur ipse sta-
 tificaturus & rom, paulo antea dicitur sequere me
 dicit tibi ut sequeris inquit tibi, et ambulabas ubi no-
lueris: ut d. sequere dicitur manus tuas, et alium tibi im-
itetur, et dicitur statim dicit sequere me. Mortui
 sunt discipuli alij pro Christo, sed non omnij: ne andreas
 quidem sequi se, quidem per conformationem pater, et manus
 pendentes horum tunc crucis bini gluit tempore, ut intra
 paucas horas sanguis exadat, nec possit ultra vivere. S.
 a. andreas ad viduum integrum in cruce pendit, quo fit ut
 ut tam affixus cruci, quam alligatus videtur quod hoc dicitur per
 quod dicitur dicitur sit. Hoc dicitur dicitur illud ad Jacobum
 et patrem calicem meum bibere, quia dicitur de ipse mortis, sicut
 martyrij ut de quo est accipiendum, ut vultu in cruce
 actus sit, sed Jacobus servus pater affixus pro iherosolymis, post u.
 in firmitatem misit olla, ubi pater dicitur erat nisi misit
 liberasset eis supradictis.

Quaestio 3^a sequi Christum pro re illo modo
 quem in imitatio vitae, et vultu gformada situm ipse
 dicitur quibus est bonis: et attingit illud ipse eccles:
 23 dicitur gloria magna est sequi Christum. Et plus in l.
 do audiendo ubi scribit hoc adagia prosequi inter
 7 grae sequentia oracula fuisse celebrata. Qui imitatur
 aliquem illud quodam modo in se transfert, quia mores eius
 imitatur, ut itaque pro Christo, nihil sit melius sequi non pro quam

216 *Evangelium in festo S. Joannis: Evangelium:*
verusq[ue] d[omi]no factis, ut quis salu[m] h[ab]e[re] p[ot]est q[uo]m
alteris: s[ed] n[on] d[omi]no d[omi]ni q[ui]nt[us] fuit q[ui] p[ro]p[ri]a ep[iscop]o
quo ut te bono destitueras, n[on] magni iacturam
p[ro]ximo patiar; s[ed] q[uo]d e[ss]e[m] redit ut in leue
damnu[m] p[ro]sentias n[on] p[ro]ximo in grave incidat.
Leue e[st] mors sp[irit]us, magnu[m] u[er]o aeterna mors a[n]i[m]e
q[ui]n saepe in orbibus d[omi]ni d[omi]ni factu[m] fauoratorum
et infu[er]to[rum] q[ui]nt[us] n[on] d[omi]no. Quid iam erat
si titulo factis titulu[m] accedat instat, accedit
p[ro]p[ri]o in pastorib[us] illis u[er]o p[ro]p[ri]a stipendium
a grege suo accipientib[us], ut ei q[ui]nt[us] ad sint
et saluant. E[ss]e[m] cum p[ro]p[ri]o u[er]o in magnis
p[ro]p[ri]a d[omi]ni. P[ro]p[ri]o u[er]o p[ro]p[ri]a accipit
a re[pub]l[ic]a u[er]o gregem ei t[ame]n p[ro]p[ri]a memo
stat fortis et stare tenet in magis p[ro]p[ri]a;
zoro, et agis ei gregem aliquid ut lib[er]i sub
stituat et ut q[ui]nt[us] q[ui]nt[us] ad q[ui]nt[us] ad
ei infamia d[omi]ni transiens, d[omi]ni ostendit a
dicantib[us] e[ss]e[m] ignauu[m] milite[m] p[ro]p[ri]a q[ui]nt[us]
accipendi p[ro]p[ri]a, sed p[ro]p[ri]a n[on] p[ro]p[ri]a.
Nam statim u[er]o horite fugit, n[on] ferre u[er]o
p[ro]p[ri]a militaria, subredant lib[er]i q[ui]nt[us]
in quem illa q[ui]nt[us] d[omi]ni et labores relinquit p[ro]p[ri]a
cunia .a. n[on] u[er]o particulam

Quaestio 3a

Quid si his minimis obstantibus obtendere
p[er]gunt nondum satis uideret se p[ro]p[ri]a a p[ro]p[ri]a

Quarta circa Tertium
pro leges exerts exponendo se mortis pro glorio
tunc saltem quo nulla ei imminet damna spuale
217
Et ut nullum immineret si in his aliis vir sit
magnis ut aut Reipub. te longe utilior aut singu-
laris Benefactor tuus ut amicus - amabiliter
te proculo exponeis mortis spualis cui ipse occidit
esq. tibi ipse qui illi utilior, quod illi tantis
gratias bonis spualis tibi ut actus bonumq. virtutis
ut exerts pro patriam pietatis et gratitudinis
pro parentem amicos pro amicum

Quartio 6^a
Minores alios. Exi discipulos
et vocatos ad mortem eamq. violenta et sine
preferendam nonne oportet patienter ex-
plo eois ferre patris vitis calamitates, malaris
et febres, famem sitim, frigus, aestus, lapsi-
tudine. Et. Nihil est dubium ut frigus
dignitate admodum. Qui vult venire post me
abneget semetipsum et tollat crucem suam quotidie
et sequatur me. Quid autem est crux, quoniam tribulatio.
quid est crux tollere, nisi vultis ei se subicere, eamq.
portare, si non equanimiter saltem patienter.
quid est et sequatur me. nisi quod hoc non facit, nisi non
plene sequi, mensq. ex discipulis. profitentur oes
Christiani, sed quoniam multifarium digni sane quod simile
quod audiunt quod Ihu eundem a Diocletiano et
Maximin. Imp. ex beatas legimus. professio et subterit
suam inter se desepant. Nam cum Ihu se se

Euang. in festo S. Iuan: Euang. de
 pponas. vinceris amicus, et reperitur. De
 simili argto scriptu relinquit S. Aug: Deprehenderis,
et delogaris Christiane, pro alio agis, et aliud profi-
teris, fidelis in nomine, atq; demonstrans in
opere. Et S. Greg: Nyss: lib. de perfecta Christiani
 hois forma. Si arbori aut petrae hinc verabulum
tribuamus, in eorum planta aut lapis erit homo.
Minime vero, sed oportet ut homo sit prius, et
forma ipsius nunc appellat nomen. Et infra, Qua-
si qui se nominant Christianos, prius oportet ut
sint, et erigit ipsu nomen, et iam sibi appellationem
accendant.

Quaestio 7^a Antrum petrus mortem p. Christo
 multo sustinuit, uti verba illa p. seferunt. Aliq;
auget quo tu, a. uis. R. Ita quidem si, ad appeti-
 tu sensibilem respicimus. cuius p. prius e. oia seipsum
 molesta auertere, sed si ad uisum eius et uolunt.
 Que distinctio in ipso signat Christi passioe locum.
 habuit dicentis: Sp. qdem p. p. e. Caro. a.
in seipsum.

Quaestio 8^a Christus de Petros. Cur interrogauit
 S. Petrus: Hic. a. quis. Quasi dicat: Significasti
michi Quis, quo mortis p. nunc occubiturus sum.
Deo in super rogo, ad qd conditripulum hunc meum
God destinaueris. R. Putat S. Greg: h. om. s.
 in Ioan: id factum, ut Joanni gratificaretur
 non audenti de exitu suo Christi proitari. Quam-
admodum Petrus in uera n. ausus interrogare,
Domine inquit, quis enim est traditurus? Joanne
scilicet hunc qui hoc p. contulerit. Ita uisus

Quaestio circa Textum, 219
vicem reddat, arbitratus enim vellet, sed non audere

de se se suscipere. Hoc si verum esset responsum
Ihs ad Joē potius, quam ad Petrum diresisset
sicut prius direserat aliam, non ad Matrem
eiusdem Joannis et Jacobi, qui immediate pro illis
postulaverat sed ad filios, a quibus fuerat ad
postulandum instigata. Mat. 20. Diressit autem
ad Petrum solum. Sed hoc, verisimiliter est petrum
non ut placeret Joanni, sed ut propria curiositati
satis faceret, Christum interrogasse atque ita utrumque
percepisset, quia iuxta juris regulam, culpa rei
se manifestaret ad se non pertinenti. Valde enim
Joē diligebat quod Christus a quo videbat eum singulariter
diligi. In more autem tantis amici libentius audire
vel suscipere unum, et alio quidem eo agatur
et quem sit exitus fortitudo, sed sunt de suis
non est ausus Christum interrogare, quia cuiusdam fuerat inerat
Christum (sicut utrumque erat Joēs, de proditore)
ita non debuit de Joannis amentu, sed reputare
quo usque Ihs motu proprio esset ausus non patefa-
ceret et si indicaret patefaciendum.

Quaestio 9^a Ex eo quod conuenerit Petrus
post se respiciens videtur Joāem sequentem se infir-
mo ut aliquid ad primatum Petri stabiliret? Et potest.
Nam Joēs sequens Petrum, tandem remotius a Christo remuni-
tiam quandam in Petro agnoscente postulante et nobili-
orem locum in passu ipso relinquerat, magis adhuc no-
bique Christo minus Chari, Nam et regibus terra vicinior
sunt, qui auctoritate amplius valent. Quod a. oleum est
antiquo vobis quod obtinere. inter vos primatum quendam
sicut principatum, quod in ad potestatem imperandi et glori-
ae quod postulat est. Quis horum nescit in Jacobo figuratum

Euang. in festo S. Joann. Euang.
de quo Isaac typus Christi exprimitur ad Isaac son et
fratrem suum illud offituri & omnes fructus eius fructu illius
fabrigam.

Quaestio 10^a Legendum est, sic cum uolo
manere, donec ueniam, an u. si sit cum uolo manere
donec ueniam. De quo item aduentu loquitur? Et prior
lectio sequenda est, quia ubi in Biblijs vulgata editione
a sexto Christo accognitis, sic tunc ut fabrigatur parabolae
si, quoniam in oibus grauis exemplaribus est eam uenit
idem utrobique sensus retinet. Sic aduentu porri ad
uile iudicium in loqu. quia Joas is usq. u. per manes
bit uenit, ca iam obicit; sed de aduentu ad parte ubi
jerosolyma post annos 70 a Romanis uisto de iudi-
cio, uentura pp. privilegium, moderatam, & magna
titulum gadae in ga. Christum, sibi sensu scriptum
est apoc. 2. age uenit tibi, & prima opera fac, sic
a. uenit tibi, & mouebo candelabrum tuum de loco
suo. & infra. Ca. uenit tibi age, si quo minus uenit
tibi cito. Vnde pro Joasmo de reg. imo ultra
tetur. et 1. Hier. 1. de script. uel: et Titul. 1. de a. i.
de Menandro Heret.

Quaestio 11^a Utrum Christus dilige-
bat amplius Petrum, an Joannem? Et tunc Joannem
plura dante, & signa benivolentia: uel quia Junior
erat, uel quia uirgo, ut quod in carnis uoluit, ut res
uoluit, in sinu suo, sicut uenit uenit Charissi-
mus de quo plur. 1. 7. d. 12. Ca. uenit tibi age, si quo minus uenit
tibi cito. Vnde pro Joasmo de reg. imo ultra
tetur. et 1. Hier. 1. de script. uel: et Titul. 1. de a. i.
de Menandro Heret.

Quaestio 11^a Utrum Christus dilige-
bat amplius Petrum, an Joannem? Et tunc Joannem
plura dante, & signa benivolentia: uel quia Junior
erat, uel quia uirgo, ut quod in carnis uoluit, ut res
uoluit, in sinu suo, sicut uenit uenit Charissi-
mus de quo plur. 1. 7. d. 12. Ca. uenit tibi age, si quo minus uenit
tibi cito. Vnde pro Joasmo de reg. imo ultra
tetur. et 1. Hier. 1. de script. uel: et Titul. 1. de a. i.
de Menandro Heret.

do in latere sinistru supra uertulis circa mensam
collocatis, ita ut Capita Conuincantur in orbem disposita
oculos respicerent, quod u. et torso fundent) per
fura. intergen. Nam qui plus personam diligit petru,
ab eo diligit. Th. 1. p. q. 20. a. 7. Petrus a. plus Christum
diligebat, hinc illa Christi interrogatio Simon Joanne
diligis me plus his? & go uicissum amplius ab eo diligitur.

Quaestio circa Iohannem

Nam praeter euangelium quod scripsit, aliquot scripsit
epistolas, & apocalypsim reliquit ecclesiae numerata or-
cano continentem. 223
6. aetate superavit reliquos oēs
apostolos, ut ita quippe annos plus minus uos, & quidem post
Christi mortem uixit 67 ut scilicet diu uiuent honor, con-
solatio, & doctorium spes nascentis ecclesiae. Fuit
& martyr propter efficacem uoluntatem subuerti marty-
rum in iherosolymis in dolium feruentis (sicut tunc quere missi in
iherosolymam) ut scribit Titull. & Hier. l. c. Tunc
denique in aegypto fuit uelut apud aegyptios, ut in iherosolymis
liberem barbaram uibrantem gladium ad caput sibi de-
monstrandum ut in opem aduocauit hunc sanctum apostolum
dicendo Sancte Iohannes Hiesus illi cui protinus adiutus
est nec potuit carnifici mouere baculum, donec
seruus precibus suis occultam uim soluerit. Greg. Sid.

Quaestio 13^a In eo quod praecipue imitan-
dum est. De uirginitate spiritus anima ac Corpis
uis, ac cultus Beatae uirginis. licet fuerit ne-
gligens nunquam, sed protogentis. Cuius uirginitas
uicem omnium 1170 occidentum Calvinista infula
rola IX legis Baro quidam huius fermae dicitur

EVANG. III festo SS Innocentii.
 ad domicilium confugit Divisa Lotbaringia, et sub
 ampla eius ueste delituit, et quidem ingrossi satellites
 regis, ibi cum latere probe cognoverunt, sed ob reue-
 rentiam sanctae Principis intantum reliquerunt. Quanto
 magis Aientor suos uirgo sanctissima a grauioribus
 quibusq; periculis liberare uolet, ac potius?

EVANGELIUM
 In festum sanctorum Innoce-
 tum

Presumptum est id s. Math. 1. 2 incipiendo a
 uersu 13 usq; ad 19 inclusiue, in quo duo
 describuntur 1° quomodo Joseph ab angelis mu-
 nitus fuerit in aegyptum cum uero & Maria uirgine.
 2° qui Herodes innocentes interfecerit.

Quasita area Textum.
 Quasitur 1° quando apparuerit angelus
 Joseph, et qualis? Et 2° nocturno tempore ap-
 paruisse post profectum magorum aut s. Math. 7 cum Josephus
 Eue

Quasita supra Sextum.

498
227

delite facere potuerit, appellabatur olim hoc ciuitas Man-
 phis, hodie Cairo; alij assignant Hermopolim, sed quia
 memorant historia et ss. 15 arboris uetustas ad mi-
 gressu urbem Actifre quo ad Christi aduentu se ad solam
 usq; demiserit hunc suu aduocatura, atq; ita ad mi-
 rasuli comprobarem inclinata die permansit, sed quia
 Choro mrescente hanc urbe dnr finalacra securum
 conuulsi, alij metaream noiant, quod hie locu iam
 olim in su inuolui uera et ceteru op ob re in ueracite
 fuerit, in quo loco fons e quo dno uici gabatur hortus
 balsami uidebatur manet fragifer, hodieq; mpe sola
 bit e, qua salubritate memorant uide fontu meditam
 quod co ipso ipu, si uirgo ad obsequia Chri, unde ois hie
 sentia uera uir, et licet uideantur sibi contraria n h
 sunt, fieri n potuit ut dno in agyptu ioseph pergeret,
 comitibusq; locu q ceres alequa illu, et pabylonu, et terno
 stoli substituerit usq; dno tandem in uero Metorea formiter
 considerat, qui e inter Heliopolim et Pabylonu tribu
 leuui a Pabylone, ab Heliopoli q si a ioseph coem
 uicium inq; uisus e agyptu uersus, tunc nō multos
 menses in itinere consumpsit a Nazareth n usq; Pab-
 ylonu, seu Cairo numerant horuq; itinere leuui
 n multu supra uo iusta supputatē castri in histo-
 ria Deparae c. 10. Quod in Israelite ex agypto
 in iudaeam peruenierint et amoni spatio, et quia
 dicitur, ut habetur Exod. 27. n duxit eos, per hiam
 uicinali sed per uia deparae iuxta mare rubru, ca-
 teru quod supra dictu de illa arbor. q si ad patriā
 Chri inclinabit uir Magdeburgensib; fabulose, ne
 uis licet hoc n sit certissim de fide, n hie statim fabulose

199
226

Euang. in festo Innocent

haberi debet, cui id asserant SS. SS. et Historici
 apud Cast. loc. ut Magdeburgensibus multo sapientior.
 Quod u. de ad adventu Chri. idolu' Aegypti corruisse re-
 ferunt magdeburg' ad uersione' et euangely' propagatione'
 uerū' cui hoc de casu uerbu' idoloru' non acceptatu' est
 id plurimi SS. sed teste Bartheleom, s. 1. 10. 18. ita
 accipiant iuxta prophetia' illa' Gaia in exilio
 ascendet super nubem reuocem et ingredietur Aegyptum
 et comburebit simulacra Aegypti la facies eius, et hanc
 idoloru' eorum praedixit in Hierem. Aegyptij, cui apud
 eos degeret ut testatur Theodorus Sinopi in uita
 Jeremiae his uerbis, Jeremias, inquit Theodorus signu'
 dedit sacerdotibus Aegyptijs quod oporteat simulacra
 eoru' conuerti, et deicere, per seruatorem quoru'
 ex uirgine nasciturus et in praesepio reclinatus, ipsa
 uirgo uirginel' in lecto et in factum in praesepio
 collocare et adorare, et cui eadem dnm stolaue' us
 per interrogaret. sunt mysteriu' et ipsi a Maie
 ribus traditu' quod illi a 5 prophetis acceperunt ha'
 ille. Idem uaticiniu' refert Epiphani. 1. de uita pro-
 pheta'ru'

Haec uita s. quomodo Joseph comparatur
 fuerit cui iussu' est scilicet Chri. fugere in Aegyptu'.
 colligi ex euangelio prompte obediisse. dicitur ad moni-
 tionem, nam monitus ab angelo statim consergens accepit
 puerum et matrem eius, et fugit in Aegyptu' pro sua ma-
 iore reuerentia sic legitur, nec uero dubitauit, inquit, quin
 uenturo agitatus puerit mens Josephi tentabatur, cui nihil
 fui nisi in fuga stenderetur, nulla enim erat in fuga
 uiri praesepio spes, nec saluatus, quasi u. n. fuerit
 diuini praesepio spes, cui dicitur pueru' angelu' Josepho
 fuit per locu' fuga assignauerit, nam certe diuini au-
 zily signum fuit, cuius puer ait se per angelu' exiit

Null
 ni concu
 gestabat que
 qui uer
 Haro
 uelato
 aliqd d
 letter au
 Janu mal
 uo fite
 hama
 et uat
 Josephu
 refert
 e. n. f
 pueru' m
 collig
 Hono
 est in
 post ob
 iam q
 fideant
 tam, q
 qui f
 d. 10
 collig
 uirgine
 b. h
 miam
 nam
 con
 fide

114
230

Euangel. in festo Innocent.

Quaritur 2° num defuncto Herode statim
 in terrâ Israel redierit Josephus? & n^o statim
 rediisse sed aliquot mensibus post, (tunc quia
 in terram Israel venit regnante Archelao ac
 proinde Româ reuerso, quod post mortem discesserat ad
 impetandum regnum, in quo tractare et negotio perficendo
 utiq; mensis aliquot insumpsit Archelao, tunc a Hero
 des soluit in uera circa tempus Paschale, postq; statim
 à morte regis uenisset Josephus, uenisset in Aprilis
 aut Maio, cum a Babylone aegypti usq; in Nazareth
 & sit iter ualde multorum dierum ut supra dicitur
 sed hoc n^o uir dicendum Josephus in alio intra messis
 in terrâ Israel appulisse nam & Januari: Christum qd
 aegypto rediisse statantur martyrologia, Romanal,
 Presbe, adonis, Vuardi, et aliorum, et hoc ipso 7
 die reditus Christi celebrat Ecclesia unde nouem men
 sibuz post a morte Herodij uir angelas apparuisse
 Josepho et rediisse imperasse ubi tradidit quod dicitur
 Pandatus in Judaiâ orti post Herodij mortem, et
 Augustus Caesar de rebus constituisse

Quaritur & quare Christus in aegypto cum
 Josepho redierit? & quia definitur erat à pro
 pheta non ut in aegypto moreretur sed in terrâ Is
 rael, Matth. 23. ideo hoc factum ait ut adm
 pleretur quod dictum est a dno & propheta die
 tem in aegypto uocari filium matris Osai 11. uers. 1.
 hunc Osai locum negat Gangea. c. 11. continere pro
 phetia de Christo sed s^um per auomodocumque
 da ab euangelista usurpata ut si qd de prole n^o uis
 amante filium et sollicito dixeret in plerumque scriptis

Null
 in
 sed
 1. r. s. i.
 uis
 del
 ple
 pag
 der
 orat
 ait
 acci
 ut
 har
 hie
 pal
 et
 n^o
 (C
 te
 fuit
 uen
 (C
 uen
 q
 fuit
 uen
 q
 fuit
 uen
 q
 fuit

Quasita Circa Sextum. 159

n. quod viderent Messiam iam a diu vel alius n. in Israel
 perbi. qui minoris erat aetatis, sed a bimatu ruf.
 sic interfici severitatis et cautionis eadem ne elaberet
 Messiam, quod inde cognoscitur, quia est ut infallibilis
 Messiam interficere. factum n. in ipsa cruce postquam
 iussit infanter regalarum et in finibus eius occi-
 dit et infanter infra bimatu, habitum sui rufae mfe-
 rioris aetatis ad tempus stolle, quod a magis opprobrato
 rat, unde inquit Baronius Regis et alij n. rufae
 occidi q. duos aut sim. Hieronymus est, quoniam n. hoc
 sustulisset cuius aetatis est Messiam maioris et aetatis,
 unde notat Fabry 1. cit. verba illa sicut tempus
 quod opprobrat a magis n. aforidat ad bimatu
 sed ad infra et post illud a bimatu porrida ea
 distinctione, deinde quod sequitur sicut lego dicit.
 Obijciunt auctores contraria sententia. 1. Ecclesiam cele-
 biare factum ss. Insuper q. dicit post natiuitatem utiq. quod
 in eo fuit occisi q. saltem uno anno post Christum natum
 sunt occisi. Et n. eo die factum agi quod in eo fuit occisi
 sed quia commotio n. dies videbat per Ecclesiam ad marty-
 rum gloria celebranda. Obijciunt 2. Herodes post
 discessum Magorum Romam profectus q. post con-
 quim tempus a Parthiis fuisse occisus in gantur. Et
 Herodes n. fuisse Romanum profectus sed ante annum
 regni sui huc colligit ex Josepho 1. is. antiq. c. 7.
 Obijciunt 3. Herodes n. sine consensu et auctoritate
 Caesaris hanc re aggressus et alia opera fuisse facta
 et impune n. tulisset q. de cetero res fuisse Casarem
 et responsum accipit non potuit statim post permissa
 licentia Caesaris institui q. n. a Marcobio quod nobilitas
 Judaeos occidi iussit post obitum suum absq. iussu Caesaris

1992
237

Euangel. in festo S. Innocent.

et absq. hac facultate infantibus mortem attulere
geomor. a. Harodes superit oculi nobiles narrae
Joseph 1. v. aneigt. salvan tom. 6. amel. como
Cleit

Quaritur 10. Quos Infantes occidi reperit
et qua rade. & certu numeru ignorari, asseruat
idem Pass. concione de Innocent: & anologio glaciou
30000 sed unde Graeci hanc numeru hauprimo diuere
si pte, inter hos Infantes occidit Harodes et pprius
filiolus qui op. apote Davidica tribu Tribu pegerat
quod hinc parvulus diceretur neptis ille in lege p. m. j.
sup. ut testatur philo 1. c. des temporibus, cui a.
audiret Augustus, inquit Macrobius 1. 2. saturn. 1. 2.
inter pueros quos Harodes rex Judaeorum intra bima
tus occidit interpres filius quos peris occidit, melius
et Harodis pueri et quod filius. De modo a. quo occi
si Infantes dubitatur inter Auctores; Antonium 1. p.
tit. 5. ait mox cu. m. g. t. i. b. u. in unum locum conu
eataz sub p. t. e. p. t. u. a. l. i. e. r. u. s. m. u. n. i. f. i. c. a. t. i. o. n. e. et postea sa
pollitit inimicos, abul. o. r. i. Math. 9. 71. ait Haro
des prius cubile noia bimuloru, et in pa ha
atatom in album referri, et postea milites ad han
cardes facies da' m. f. r. o. s. et q. d. e. u. s. i. d. i. e. r. e. m. i. g. r. o. s. e. a. d.
drueris loca quos n. d. i. s. s. o. n. a. t. a. n. e. r. b. i. s. E. a. n. g. e. l. i.
hae q. d. u. e. r. s. i. p. a. i. o. et mittens occidit o. s. p. u. e. r. o. s.
que apant in Bethleem et in orbis finibus eius

Quaritur 11. Quomodo locus ille. Hieremia 31.
et ululatus & u. s. d. h. g. i. d. o. r. et alijs apud pastri
Hieremia filius b. r. a. m. i. n. u. n. c. i. a. z. u. o. l. u. l. a. t. u. s. d. o. l. o. r. u. m.
magima d. l. a. c. r. u. s. t. i. b. u. m. et n. i. s. e. m. a. l. u. s. o. r. u. m. q. c. a. p. t. i.
ui d. u. e. n. d. i. e. n. a. n. s. in Jerusaleem Babylone post urbe

Quarta Circa Septum. 256
235

Samathi quod est factum est ut ipse propheta testatur e. 20
noq. in opus hanc appositione adferunt interpretes, cu
n. Rachel gerit in Benjamin et sit sepulta in Bethleem
q. pertinet ad tribum juda per ysa. Rachel in utero Maria,
fama Benjamin tribu, quod juda, in sepa. n. spirituali pra
dita propheta conuenit matribus Bethleem niticiis, in qua
in terra Iustorum Ierode occisi, ut per amicitia, in qua
confinitio sicut hoc magistra Arago, facta, et hoc miles judi
cat Rachel, quia pertinet ad utrumq. tribu, ad Benjamin
quod quia illius, Maria, ad juda, ut quia in illius ciuitate
juda, Bethleem sepulta Gen. 35. 1. 2.

Qua-ritur 20. Quare apud euangelista dicit
uox magna apud prophetas u. uox in excelsis audita e. h
dignitate eam, ubi, quod rhama dicitur, nempe
excelsus, et ipsa ciuitas Rhama dicitur, et in tribu Benjamin
ingras Gabao in confinio Benjamin et juda unde Gal,
dicitur et septuaginta retinuerunt nomen proprium, uel ga
ta u. interpretatur apud Hier. posuerat excelsus.

Qua-ritur 21. Cur apud Hier. propheta Latina edi
tionis legantur hae tria lamentatio luctus et Platus
apud euangel. in hoc duo ploratus et ululatus multus
et Latinus interpretem euangelista secutus est factus Hebraei
subi in duo habentur sicut Querimonia et fletus amaritudo
dicitur, interpretatur u. propheta Latinae sententia e. 20 quia f. dicit
hac forte in et dicit per interpretem euangelista duo
posuisse, ut addidit ne multus, quos Hebraei, et Graeci
fletus uoluerunt indicare magna lamentatio, quod bene
expressit interpretes euangelista ut omisso uno substitui
ut posuit ululatus multus. Prout et in Hebraeo habet
quod est f. fletus quia u. d. alius uox 20 quod in interpretes
secutus e. posuerunt numerum pluralem quia u. sunt clari
fletus eam quod u. alius uox multus fletus.

MORALIA

Plura circa hoc Evangelium moralia h'c Bernardi tom. 1. 10. c. 12. et 13. de conceptione Angeli mensuris Jo. septimum agi p't et concitores, de cura Angelorum organo par. Hermannus Kottel, venerabile de qua videtur p't horologium Oraxelij et horij noctis usq' ad finalitellu. Et occasione Josephi mira solliciti deprecari poteris de viis sanctis et dignitate, ac privilegiis de quibus agi suar tom. 2. in 3. p. p'cessione huius fugitatis agi poteris de n' nullis rebus q' tractanda. Descriptions Immaculati puerorum disputati poteris de bonis gub'natibus Institutione de qua p'p'rio libro Joa. Krongar.

INTRA OCTAVAM NATIVITATIS

desumptu' e' hoc Evangelium ex s' Luc. c. 2. incipit de a versu 33 usq' ad 40 inclus. in quo quatuor potissim' dicitur. 1. mirata e' virgines cu' Josepho sup' his qua' de suo dicebatur. 2. Simeone' p'vidi p'p'ro Chri' p' positu' in ruina' et gladiu' transiteru' virginis, au' mag'. 3. agnitio' Chri' ab Anna p'op'et'ia. 4. p'p' purificationem pastas discipula' cu' Josepho in Nazareth.

Quasita circa Textum.

Quaritur 1. cur Josepho dicatur p' Chri' et ut ideo quasi fuerit ut ineptie sentiant et idonitica apud Gen. 1. 3. c. 2. q' aperte n. Methe u. 40 dicit quod n' va' nate' de sp'u' sancto est. sed ideo, vel quia h'c h'oiu' opinione' mystoriciu' h'icica con ceplonij ignoratiu' p' rep'atabatur ita s' Hier. contra H'cucivis et c. 48 Jeremia dicit, hoc causa

Quaestio Circa Sextum.

258

237

indictar Luc. 3. v. 23. ab ipse Jhesus orat
gausiamoral 30 et putabatur filiu Joseph: vel ga
erat nutritus ita Orig. hom. 16. in Luc., Kar. 11.
rae et nigt paldon plama n fm cas q nor genuerit,
sed et q Tactauerit Mrs appellare: hael ga Joseph
et castitas sua. d. 8. 5. 2. diuina ordinationes
habuit affectu sollicitudine et auctoritate pns in Chru
hinc Patrassen. orat. 3. de Nativitate Virgini dicit
Joseph loci pns, fignre accumpat, vel quia fuit uery
paxtas pignus. q Chru Mrs, orat ita Aug. l. 1. de offi
su quary. 1. 2. et har rae n: mala fm. ad o.
stione, ficuti quipid filiu alteriu tunc n genuer
rit multo magis id uero matrimonio fac quod
inter Joseph et B. virginem intresset

Quaestio 2. Quis B. virgo sit uera mora
ta sup his, q de Chro diebat. hae dubitat
h' e. Julia admiratio natiuitatis et rebus nouis et rae
pinate, quare rae nos latet, adeo q qua
da rae pae atq B. virgo n ignoscatur, q
Simeon in suo cantico de Chra dixerat nempe
e magis, Campa Gentiu d' tu quia ra in Angelis
virgini ~~non~~ dixerat quod Jhesus est paritura
qui saluaturus est populu, tu quia dixerat B.
virgines in se. e. ppheticis abrahami impleta m,
dicit. n. in suo cantico, sicut locuta e ad sup uxor
Abraham et femina eius in facula in pmissione
a. Abraha h' in semine tuo benedictio erit
gentes pp qua rae interpreti diuersi ad q dicit
q rae q h' abiq, aiant B. virginem ignorasse pmissi
om' fuisse factu pnam de uicendo Chru ante obitu

165
242

Evang. intra Octavas Nativit.

Ceterum SS. alij, qui hunc locum interpretantur
de dubitatione & virginis quasi tempore passio-
nis de filio tam holerenda patiente dubitatio
pie interpretatur s. Th. 3. p. q. 29. a. q. ad
2. et suoz. l. c. et argunt eos loci de admira-
tione, quoad et Augustina quo ita interduo suspen-
ditur, nisi uisa re noua, et quasi dubitare ni-
deatur, et neutiquam eos id genus putant de uera
dubitatio, et fidei aliqua infirmitate, q. haec uera
dubitatio n. est consentanea ueritati fidei et gra-
amplitudini, qual. scilicet de B. uirgine confititur, quod
nulla putam fuisse, ne ueniale q. des habuisse, He-
fuit cor. Tunc haec a. dubitatio n. potuerat e-
sine q. to cu iam certa fide cognouisset Christum
e. uel B. uirginem et hominem

Quaeritur q. quatuor dolores in B. uirgine
causantur gladius ille doloris seu passionis Christi.
Habet SS. B. uirgine magnum ut dicitur per beat
Tol. ut et q. des & ad salm. de Ep. uellicia B. uirginis. c. r.
ait gladium mortis Christi tanto dolore uirginis
atque penetrare, ut nisi spei & gra. et fauo-
re confortata fuisset, uiribus prostrata secessisset
hac ille, n. si fuit tantus dolor ut uirgo deliquit
illo correpta fuerit quod spasmus est, tu q. spasmi
ppria signa signat corporales defectus est q. tres
b. uirgine sensus languore, et iudicium membrorum
atq. talis perturbatio e. magna imperfectio multa
detragant Ep. uellicenti gra. uirginis, et dominis q. uis
uoluerat in suos motus actus et potas, tu q. uellicenti
ista ait B. uirginis iuxta. cruce. ut tacuisse
de stultis, tu q. a. qui uellet uirginis uellicenti
uerba illa. Mutet. et sic filius tuus, ut q. fuit passio

Quasita Circa Tertium.

164
243

illo correpta, qm n. nulli gratulorum dicitur un.
spasma illo attribueret n. intendit m. perfectio
ne aliqua attribueret ut idutiones membrorum,
sed fm vehementem dolorem cutingeti admeratione,
et quasi Apoc.

Quod dicitur 8. nu. B. virgo p. ingente m.
illud dolorem qd ex gladio, sed ex considerate pas-
sionis (qui concepit p. Martyr: R. ad. Labitadi. H.
tu quid subijt mortem violentam, tu quia lues ve-
herementis ex considerate passionis dolerit, tu alij
sunt p. martyres qm considerate passione m-
gentent in se dolores percipiant, tu qd Chri filij m-
terferentis n. intendebant m. affligere. H. ce-
uere Martyres ita s. Hier. serm. de passio. et alij
ss. II. actus p. m. 3. p. tom. 2. d. 4. s. 7.
sibi quia B. virgo p. seles et Chrum sustinuit inge-
terus dolores ab interfectoribus filij et qd tam magnus
q. sufficeret ad inferendam mortem nisi peculiariter ad ipam
hissalter fuisset, q. uere dicit p. Martyr. Neq. re-
fert 1. quod mortem violentam respicit n. subiciunt
statu est, quod coa tely mortis ad fuerit, alia s. p. a.
Euangel. n. ce Martyr: neq. 2. quod Judai n. in-
tenderint p. virginis p. Chrum affligere, dicit n. dicit
si n. intenderint, tu n. ipsa p. perseque do Chrum
ipsum et ipsa p. sequebatur mortis n. in ipsa ca-
do dolores q. modus passionis et persecutio suffici-
unt e. ad martyrium et p. n. imitent. q. uere fue-
rent Martyres nisi persecutores n. intenderint cor-
p. Chrum interficere, sed fm Chrum: neq. refert
3. quod dolentes grauitate ex considerate passio-
nis tu sunt Martyres, quia disparata e. m. hoc hos

bitaria Natia
hanc locu interpretat
ny quasi tempore pelli
ita patientia habetur
Th. 3. p. 9. 29. a. p. u.
ant cor loq de ad m
e quo ita m. hanc
et quasi subit
dignitas putant de
ca m. hanc m. hanc
ante unitati filij
de B. virgine confu
uamile qd habu
dabitio n. potest
i fide cognouit
ma tu. hanc n. p. virg
dolores p. passio
m. m. et dicit p. h
m. de q. ad hanc
hanc tanto dolores
nisi p. seles p. q. a
dicitur p. p. hanc
tas dolores p. hanc
ad p. p. hanc
corporeales hanc
et q. dicitur m. hanc
m. hanc m. hanc
p. hanc et hanc
hanc et hanc
hanc et hanc
hanc et hanc

Quarta circa septum.

566
245

Lat. et Graec hoc caa. quia in graeco id legitur
ut q. parola signat artem, in a. interpres, in olim
legit. ias q. parola signat usq. ad

Quartus 12. Quomodo Christus creatus
et confortatus fuerit? In Cyrill. l. de fide
creante corpore, mole, et confortatus et confir-
matus membrorum robore, neq. refert quod in graeco
legatur et confortabatur. In n. l. p. a. Attendit
ad am. editionem e. vitiosam, in olim plerumq. q. 11. 11
ut legerint illud ut videtur e. apud Pol. am. 65

Quartus 13. Quomodo gratia post fuerit
in Christo? In quibus in co. gratiam spem in illius aia
reparabatur, q. a. diuinitate emanabat cui huius
manitas erat unita simul et gratia q. 11. erat in
Christo, ac fonte, a quo in hoies derivanda erat iuxta
illas Joa. i. u. 17. gratia et veritas q. 11. 11
factae est.

Moralia.

Occasione horum verborum et benedixit illis simeon
agi. p. pro concione. de efficacia benedictionis
sacerdotalis de qua Corn. a. lapides n. 6. u. 27. 3.
de benedictionibus in patriarcharum de quibus
fate. ut Corn. Genes. 49 u. 1. usq. ad 29. 3. de be-
nedictiones mensae de qua Gregorius l. de benedi-
tionibus c. 23. et 24. q. de maledictione
et imprecatione variis effectibus de quibus Gregorius
in l. cit. ex occasione. Anna videtur Gregorius
in templo non credentis agi poterit. de bonis
videntibus de quibus vide supra in dig. l. 1. super.
hoc euangel. q. de reuerentia q. templi dabit
variis talibus de quibus Corn. a. lapides q. 11.
c. 2. 9.

Euang. in festo Circumcis.

E V A N G E L I U M

In festo Circumcisionis Domini

In hoc euangelio quod desumptus est quod secundum Lucam
 duo dicitur in Christum diebus circumcisus est. Et post
 positus ipsi nomen Iesus.

Quaestio. CIRCUMCISUM.

Quaeritur. Quid de huius Circumcisione sit tenendum? Et de fidei Christum esse circumcisum licet Evangelista id oppositis verbis ut exprimat si uerba nisi se spectentur debite uocatur est nomen eius Iesus cui circumcisus est dicitur, ostendit ut circumcideretur puer sic tunc semper semper uelut quod festus Circumcisionis celebratur. Et in uerbis uerbis, ut in negandum est et Luca ubi uenisse Christum esse circumcisum est uelut et Luca uerba semper sit idem salua de Circumcisione Christi dicta. Et in uerbis uerbis, ut ad uenisset et dies a nativitate, licet in Evangelista dicitur postquam consummati, seu completi sunt dies et ut circumcisus, recte pueri in collegio inde quod de circumcisus est quod consummari debet octiduum Circumcisionis consummatione secundum legem et per se, sed secundum legem debet hor octiduum consummari ut ad uenisset octiduum dies, nam Gen. 17. infantis et dicitur subleuatur circumcidi et non dicitur. Et in 3. ad Epistolam. 1. 1. quod haec est uelut si uenisset in templo Hierosolymorum. Sed in spelunca in qua natus, quia infantis ante 40 diem purificari per uirginem ut fuit ad templum adductus. Et in 5. Hier. et Bern. ubi dicitur circumcisus a B. uirgine, sic ipse lactans et puerus in adit, et cetera per officia tribuit et uelut infra sit ab angelo Gabriele imponere ipsum nomen. Iesus quod apud Hebraeos in circumcisus fuit